

OBSAH

Učební plán ŠVP- ZŠS

Realizace průřezových témat

Předměty speciálně pedagogické péče a terapie

Profil absolventa

Hodnocení žáků

Vzdělávací oblasti:

- Jazyková komunikace
- Matematika a její aplikace
- Informatika a komunikační technologie
- Člověk a jeho svět
- Člověk a společnost
- Člověk a příroda
- Umění a kultura
- Člověk a zdraví
- Člověk a svět práce

Rámcový učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. stupeň	2. stupeň
		1. – 6. ročník	7. – 10. ročník
		Minimální časová dotace	
Jazyk a jazyková komunikace	Čtení	16	12
	Psaní	10	7
	Řečová výchova	12	4
Matematika a její aplikace	Matematika	12	12
Informační a komunikační technologie		2	4
Člověk a jeho svět		16	-
Člověk a společnost		-	8
Člověk a příroda		-	12
Umění a kultura	Hudební výchova	18	8
	Výtvarná výchova		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	-	2
	Tělesná výchova	18	12
Člověk a svět práce		21	22
Průřezová témata		P	P
Disponibilní časová dotace		10	11

Celková povinná časová dotace	135	114
--------------------------------------	------------	------------

a) ŠVP – Tvořivá škola
učební plán pro 1. – 6.r. pro obor vzdělání základní škola speciální

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předmět	ročník						min. časová dotace	dis. časová dotace
		1.	2.	3.	4.	5.	6.		
Jazyk a jazyková komunikace	Čtení	3	2+1	3	3	3	2+1	16	2
	Psaní	2	1+1	1+1	2	2	2	10	2
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	12	
Matematika a její aplikace	Matematika	1+1	2	2	2+1	2+1	3	12	3
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1	2	
Člověk a jeho svět	Věcné učení	2	2	3	3	3	3	16	
Člověk a společnost		-	-	-	-	-	-		
Člověk a příroda		-	-	-	-	-	-		
Umění a kultura	Hudební výchova	2	2	2	1	1	1	18	
	Výtvarná výchova	2	2	2	1	1	1		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	-	-	-	-	-	-		
	Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	18	
Volitelný předmět		-	-	-	1	1	1		3
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	3	3	3	4	4	4	21	
Průřezová témata		P	P	P	P	P	P		
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		21	21	22	23	24	24		
		1	2	1	2	2	2	135	10
Celkový týdenní počet hodin – maximum týdně		22	22	26	26	26	30		
Celkový týdenní počet hodin – minimum týdně		21	20	21	21	22	22		

P = povinnost zařadit a realizovat se všemi žáky v průběhu vzdělávání na daném stupni realizováno v rámci obsahu učiva jednotlivých vzdělávacích oblastí a formou projektových dnů

b) učební plán pro 7. – 10.r. pro obor vzdělání základní škola speciální

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předmět	ročník				min. časová dotace	dis. časová dotace
		7.	8.	9.	10.		
Jazyk a jazyková komunikace	Čtení	3+1	3+1	3+1	3+1	12	4
	Psaní	2+1	2+1	2	1+1	7	3
	Řečová výchova	1	1	1	1	4	
Informační a komunikační technologie	Informatika	1	1	1	1	4	
Člověk a jeho svět		-	-	-	-	-	
Člověk a společnost	Vlastivěda	2	2	2	2	8	
Matematika a její aplikace	Matematika	3	3	3	3	12	
Člověk a příroda	Přírodověda	3	3	3	3	12	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	8	
	Výtvarná výchova	1	1	1	1		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	-	-	1	1	2	
	Tělesná výchova	3	3	3	3	12	
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	5	5	6	6	22	
Volitelný předmět		1	1	1	1		4
Průřezová témata		P	P	P	P		
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		28	28	29	29	114	11
		3	3	2	3		
Celkový týdenní počet hodin – maximum týdně		30	32	32	32		
Celkový týdenní počet hodin – minimum týdně		25	25	27	27		

P = povinnost zařadit a realizovat se všemi žáky v průběhu vzdělávání na daném stupni
realizováno v rámci obsahu učiva jednotlivých vzdělávacích oblastí a formou projektových dnů

Poznámky:

Volitelný předmět je realizován ve 4.-10. ročníku formou předmětů :Dramatická výchova, Rehabilitační hudební výchova.

Předmět Tělesná výchova vznikl integrací předmětu Tělesná výchova s prvky Zdravotní tělesné výchovy.

Do jednotlivých předmětů jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Enviromentální výchova.

Realizace průřezových témat v 1.r. - 10.r. základní školy speciální

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA										
<i>osobnostní rozvoj</i>										
rozvoj schopností poznávání	ČT			RHV		VU				
sebepoznání a sebepojetí	VU								PŘ	
seberegulace a sebeorganizace			TV						VL	
psychohygiena					RHV			HV		
<i>sociální rozvoj</i>										
poznávací schopnosti			VV					M		
mezilidské vztahy				HV		DV				
komunikace				ČT				DV		VKZ
spolupráce a soutěživost					TV			PV		M
<i>morální rozvoj</i>										
řešení problémů a rozhodovací dovednosti			ŘV				TV		VKZ	
hodnoty, postoje, praktická etika					ŘV				PV	
ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA										
ekosystémy							INF		PŘ	
základní podmínky života		PV						PŘ		
lidské aktivity a problémy životního prostředí			VU				PŘ			
vztah člověka k prostředí		VU					VL			
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA										
kulturní rozdíly						ŘV				VL
lidské vztahy				DV	VU					ŘV

etnický původ						ČT				PŘ
---------------	--	--	--	--	--	----	--	--	--	----

poznámka: zvýrazněné= realizace v projektových dnech

PŘEDMĚTY SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ PÉČE A TERAPIE

HIPOTERAPIE

Základem hipoterapie je stimulace jezdce trojrozměrným pohybem koně. Jde o nácvik pohybových stereotypů dítěte s pozitivním vlivem na psychiku. Pedagogicko psychologické ježdění ovlivňuje u dětí fyziologický a psychický vývoj, formuje rozvoj osobnosti a pozitivně působí na smyslovou činnost a má i silný socioterapeutický vliv. U dětí dochází ke zvyšování sebevědomí, tlumení agresivity, odstranění nedůvěry, úzkosti, zklidnění hyperaktivity a aktivizaci činnosti CNS.

Je u dětí velmi oblíbená. Za koníčky dojíždíme jednou týdně v jarních a podzimních měsících. Hipoterapii provádí v obci Černá Sdružení AMBRA, p. M. Burdová. Provádění hipoterapie je také umožněno díky finančním příspěvkům sponzorů a projektu EU Inkluzivní škola – rovné příležitosti ve vzdělávání.

HYDROTHERAPIE

Hydroterapie jako programová aktivita v naší škole není klasickým předplaveckým ani plaveckým výcvikem. Jejím úkolem je odstranit u dětí strach z vody, umožnit dětem radost z pohybu ve vodě, z her, které zde hrají. Dalším úkolem je celkové uvolnění pohybového aparátu dětí se zdravotními postiženími, uvolnění a zklidnění dětí hyperaktivních a posilování sebevědomí po překonání strachu z vody.

Tělesná výchova a sport je důležitým aspektem ve výchově dětí zdravých i zdravotně postižených. Pohyb ve vodě a plavání je jednou z nejprospěšnějších pohybových aktivit, která významně ovlivňuje psychický i fyzický rozvoj dětí. Má nezastupitelnou úlohu z hlediska osvojování si základních pohybových dovedností a schopností.

Hydroterapie probíhá v jarních měsících v Relaxačním centru ve Žďáře nad Sázavou. Provádění hydroterapie je umožněno díky finančním příspěvkům z projektu EU Inkluzivní škola – rovné příležitosti ve vzdělávání.

SNOEZELEN

Multisenzorická místnost Snoezelen byla zřízena v loňském školním roce 2009/2010 v prostorách naší školy díky projektu EU Inkluzivní škola – rovné příležitosti ve vzdělávání. Nabízené podněty přirozeně působí na primární smyslové vjemy. Poskytují cenné informace z okolí, o vlastním těle, nabízí širokou škálu smyslových dojmů. V multifunkční místnosti jsou vyvozovány vjemy, které velmi příjemně působí a pronikají do celé osobnosti.

Při činnostech v místnosti jsou využívány různé techniky smyslové stimulace (rozvoj zrakového, sluchového, hmatového, čichového a chuťového vnímání), muzikoterapie, aromaterapie. Rozvíjíme také jemnou motoriku žáků manipulací s předměty a slovní zásobu pomocí rytmických pohybových her. K relaxaci a uvědomování si vlastního těla využíváme koncept bazální stimulace a míčkování.

ERGOTERAPIE

V rámci širokého oboru ergoterapie (léčba prací) se v naší škole zabýváme **prací s keramickou hlinou**. Zpracovávání hlíny, modelování přináší dětem mnoho pozitivních impulsů jak fyzických, tak psychických. Děti velmi intenzivně rozvíjejí jemnou motoriku rukou, pěstují si cit pro hmotu a tvar, pokouší se reálně přenést své představy do skutečného díla (výrobku), cvičí představivost i zručnost. Velmi dobře působí to, že děti se účastní celého procesu vytváření - od zpracování hlíny před modelováním, vlastního tvoření rukama či s pomocí různých pomůcek, ukládání na sušení i nakládání i vykládání z pece. Získávají pocit důvěry ve své vlastní schopnosti a daleko více si dokážou vážit práce druhých. Použití fyzické síly je mnohdy žádoucí, a děti i tuto skutečnost vítají, zároveň se však učí usměrňovat svou energii žádoucím směrem.

TRAMPOLINING

Trampolining je moderní netradiční cvičení na velké trampolíně s úzkou vazbou na psychiku. Trampolining ovlivňuje:

- Pohybové schopnosti žáků (správné držení těla, stimulace vnitřních orgánů a dechu, svalová stimulace, rovnováha, koordinace pohybů, jemná a hrubá motorika, rytmizace, vnímání tělesného schématu, senzomotorické dovednosti)
- Kognitivní funkce (vnímání, paměť, pozornost, orientace v prostoru, pravolevá orientace, myšlení, řeč, slovní zásoba, představivost, tvořivost, učení)
- Psychický stav (emoční aktivizace, relaxace, příjemné senzorické a motorické podněty, navození dobré nálady, zmírnění hyperaktivity a agresivity)
- Sociální dovednosti (podpora zdravého sebevědomí a správného sebehodnocení, samostatnosti, vůle, motivace, zájmů, formování interpersonálních vztahů ve skupině, kooperace a komunikace, chování)

Místnost pro trampolining byla ve škole zřízena v roce 2013 a je umístěna v přízemí školy. V místnosti je velká trampolína o průměru 430 cm. Plachta trampolíny je opatřena potiskem, který usnadňuje dětem orientaci při cvičení a přímo vybízí učitele k zařazování různých didaktických her. Plachta je rozdělena do šesti částí, které jsou navíc popsány číslicemi 1 – 6 a barevnými symboly částí těla.

Bezbariérový přístup k trampolíně je zajištěn zabudováním trampolíny do speciálního pódia, postaveného okolo trampolíny po celé ploše místnosti. Pódium je doplněno nájezdovou rampou pro snadnou dostupnost trampolíny i imobilním žákům. Žáci tedy nemusí zdolávat schody, při cvičení sedí okolo trampolíny na kobereci a pohodlně vstupují na plochu trampolíny přímo z podlahy. Po obvodu trampolíny nebylo nutné instalovat ochrannou síť, protože usazením trampolíny v podiu nehrozí nebezpečí pádu žáků.

Místnost je také vybavena polohovacími a didaktickými pomůckami, které se při trampoliningu využívají (např. radiomagnetofon s CD, velké rehabilitační míče, zvukové míče, overbaly, malé barevné míčky, interaktivní slunce, polohovací válce, psychomotorický padák, prolézací tunel, xylofon, triangel, ozvučené trubice, barevné stuhy, barevné drátěnky, barevné houbičky, vibrační strojek, švihadla, obruče, lano, deky).

CANISTERAPIE

V naší škole vždy jednou týdně probíhá canisterapie – příznivé léčebné působení přítomnosti psa na psychický a fyzický stav člověka. Kromě cílených léčebných postojů a metod se pomocí psa učí děti lásce ke zvířatům, získávají znalosti o psech, ekologické výchově a pěstují lásku k přírodě. Tuto terapii zajišťují pracovníci canisterapeutického sdružení Kamarád z Chotěboře a je hrazena ze sponzorských darů. Canisterapie probíhá formou polohování i aktivizačních činností se psem.

MUZIKOTERAPIE

V rámci aktivní skupinové muzikoterapie využíváme léčebné působení etnických hudebních nástrojů, zejména velkých afrických bubnů djembe. Zpěv písní a hra na hudební nástroje pomáhají dětem s narušeným řečovým projevem zlepšit jejich artikulaci, rytmus řeči a dechovou kontrolu. Žákům s mentálním postižením slouží písně k rozšiřování slovní zásoby, memorování důležitých údajů a zvládání sekvenčních úloh.

Žáci se v rámci muzikoterapie účastní různých vystoupení v průběhu školního roku (vánoční besídka, Den Žďáru, Ostrov pohody, zakončení školního roku aj.). Bubny djembe byly pořízeny ze sponzorského daru spolku VERVIA.

PROFIL ABSOLVENTA

Respektováním specifických potřeb žáků se středně těžkým mentálním postižením je kladen důraz především na klíčové kompetence **kommunikativní, sociální a personální, pracovní**.

Na konci základního vzdělávání žák dosahuje úrovně klíčových kompetencí podle svých schopností a v rámci svých možností.

KOMPETENCE K UČENÍ

Na konci základního vzdělávání by žák měl:

- poznat písmena, zvládat jednoduchou písemnou komunikaci, orientovat se v číselné řadě a základních matematických operacích
- orientovat se v učebnici a používat vybrané učební materiály a pomůcky
- řídit se návykovými stereotypy učení a udržet pozornost dle svých schopností
- kladně reagovat na pochvalu, která jej motivuje k další aktivitě a práci
- rozumět symbolům a umět je vhodně použít v konkrétní situaci
- pracovat s PC dle svých možností
- zvládat využít získané teoretické poznatky v běžném životě

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- pomocí názoru a rozvíjením smyslového vnímání vytváří podmínky k plnění základů trivie (čtení, psaní, počítání)
- zařazují didaktické hry zaměřené na rozvoj smyslového vnímání a jemné motoriky
- využívají učebnice, učební texty, pracovní sešity, pracovní listy a další dostupné názorné pomůcky
- zábavnou formou výuky a častým střídáním činností se snaží udržet pozornost žáků
- průběžným hodnocením a individuálním přístupem posilují sebekontrolu a sebehodnocení žáků, čímž je motivují k aktivnímu přístupu k učení
- formou počítačových her seznamují žáky s prací na PC
- zařazují projekty, práci na školním pozemku, dílně, cvičné kuchyni a tím umožňují využití teoretických poznatků v praxi – veškeré činnosti směřují k praktickému využití získaných znalostí a dovedností

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Na konci základního vzdělávání by žák měl :

- vyjádřit problém jakoukoliv formou a dokázat jej řešit úměrně svým možnostem
- zvládat řešení známých a opakujících se situací na základě vlastních prožitků
- aktivním a vhodným způsobem pokračovat v práci i po neúspěšném řešení problému
- formulovat žádost o pomoc a vědět, na koho se obrátit v případě nesnází

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- vytváří problémové úlohy a situace, zařazují činnosti pro samostatnou i skupinovou práci
- nápodobou a modelovými situacemi vytváří u žáků vlastní prožitky, které mohou využít při řešení problémových situací
- pochvalou a kladným hodnocením před kolektivem posilují sebevědomí žáků
- vysvětlováním v konkrétních situacích povzbuzují žáky k řešení problémů různými způsoby a při neúspěšném řešení nabízí jiné cesty postupů, aby se žáci nenechali odradit nezdarem
- vytváří klima bezpečí, ve kterém mají žáci pocit, že se mohou svěřit se svými problémy

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák by měl :

- porozumět se jakýmkoliv komunikačními prostředky s lidmi ve svém blízkém okolí
- reagovat na jednoduchý pokyn a řídit se jím
- chápat prožitek a vyjádřit jej adekvátním chováním
- komunikovat pomocí komunikačních obrázků, poznat piktogramy, které používá v běžném životě, chápat jednoduché texty
- používat jednoduchou písemnou formu ke komunikaci
- vyjádřit a obhájit svůj názor
- aplikovat naučené komunikační dovednosti k životu mezi lidmi ve společnosti

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- dramatizací a vlastním prožitkem nacvičují a trénují komunikaci v různých situacích (nakupování, dopravní prostředky)
- zjednodušeným slovním sdělením a názorem usilují o pochopení daného úkolu či problému
- muzikoterapií, arteterapií, relaxačním cvičením navozují podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků
- zařazují úkoly, které směřují k porozumění slovních pokynů, obrazových materiálů a běžně užívaných textů a symbolů
- nacvičují psaní od grafomotorického cvičení a ž po nácvik jednotlivých písmen, slabik, slov a vět
- hodnocením vlastní osoby a ostatních připravují žáky k vyjádření a obhájení názoru
- rozvojem slovní zásoby podporují schopnost komunikovat s vrstevníky i ostatními lidmi – organizují aktivity, při kterých se setkávají a spolupracují žáci z dalších tříd

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák by měl:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientuje se v prostředí, ve kterém žije
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi
- rozpoznává rizikové a nevhodné chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- prokazuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- sledováním vhodných pořadů, četbou a pohádkami vytváří představu o vztazích mezi lidmi (dobro – zlo)
- pravidelným zařazováním vycházek a exkurzí procvičují orientaci v blízkém okolí
- na podporu sociálního chování zařazují praktické činnosti (nákupy, cestování, návštěvy městské knihovny apod.)
- dramatizací a veřejným vystupováním upevňují základní společenské návyky
- zařazují práci ve skupinách a tím rozvíjí sociální dovednosti potřebné k týmové spolupráci
- společnými akcemi, soutěžemi a projekty posilují a utváří u žáků kladné vztahy s vrstevníky
- vysvětlováním a besedami s odborníky upozorňují na možná nebezpečí a důsledky rizikového chování
- rozhovorem, dramatizací, sledováním naučných programů zaměřených k rozpoznávání nevhodného a rizikového chování seznamují žáky s možným fyzickým a psychickým zneužíváním vlastní osoby
- společnými akcemi, soutěžemi a projekty, veřejným vystupováním posilují u žáků jejich sebedůvěru

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Na konci základního vzdělávání žák:

- využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- má povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití
- chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dokáže se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožující život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- zařazují aktivity (vycházky, exkurze) zaměřené k osvojení si vhodných způsobů chování a jednání na veřejnosti
- praktickými činnostmi a aktivitami se žáky se podílí na ochraně životního prostředí
- soustavně seznamují žáky se školním řádem a s jejich právy a povinnostmi
- zařazují besedy s městskou policií a hasiči; pořádají dny zdravotní a branně sportovní dny

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák by měl:

- má osvojené hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu podle svých možností
- zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- pracuje podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce
- přijímá posouzení výsledků své práce
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- formou didaktických her, modelových situací motivují, dohlíží a procvičují hygienická pravidla, hygienické potřeby žáků automatizují
- vysvětlováním a praktickými činnostmi učí žáky ke správnému užití materiálů, nástrojů, techniky, vybavení
- rozšiřují slovní zásobu a používají názorné postupy vzhledem k prováděné práci
- vhodným výběrem činností a kladným přístupem udržují pozornost žáků a chuť pracovat
- vhodnou motivací a uspořádáním žáků do skupin přispívají k respektování pravidel při práci v týmu a kladným hodnocením ovlivňují kvalitu společné práce
- pravidelným hodnocením kladných i záporných výsledků práce a rozбором činnosti posilují u žáků schopnost přijímat hodnocení výsledků své práce
- nacvičují a trénují modelové situace vedoucí k zajištění bezpečnosti žáků

HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí **formou slovního hodnocení**.

Chování se hodnotí formou slovního hodnocení podle tabulky:

Stupeň hodnocení chování	Slovní hodnocení chování	Popis chování žáka
1	velmi dobré	Žák se chová přiměřeně svým možnostem
2	uspokojivé	Žák se chová podle svých možností přijatelně
3	neuspokojivé	Žák se nechová úměrně svým možnostem

Základem pro hodnocení žáků se středně těžkým mentálním postižením je tabulka:

Čtení	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Psaní	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Matematika	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Věcné učení Vlastivěda Přírodověda	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Výchova ke zdraví	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Informatika	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Výtvarná výchova Pracovní výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Tělesná výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Hudební výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí

ŠVP ZŠS - Tvořivá škola - příloha pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

Volitelný předmět	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Řečová výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Celkový prospěch	Prospěl (a) s vyznamenáním	Prospěl (a)			Neprospěl (a)

Učitel v základní škole speciální celkově slovně hodnotí žáka z jednotlivých předmětů v pololetí a na konci školního roku. Celkové slovní hodnocení v 1. pololetí a na konci školního roku zapisuje do školní matriky. Učitel vychází z formulací uvedených v tabulkách. Vybrané formalizované hodnocení jednotlivých vyučovacích předmětů je doplněno podrobnějším **širším slovním hodnocením**. Žáci jsou zde hodnoceni komplexním popisem zlepšení žáka za dané pololetí školního roku.

V průběhu školního roku hodnotí učitel slovně žáka převážně pochvalou a povzbuzením. Slovní hodnocení může být doplněno využitím všech dostupných prostředků, které budou žákovi srozumitelné: známka, obrázek, razítko, případně i drobné „hmotné“ ocenění, oblíbená aktivita tak, aby byl pozitivně motivován k další činnosti.

Vzdělávací oblast: JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je realizována od 1. ročníku prostřednictvím předmětu Čtení, Psaní, Řečová výchova a volitelného předmětu Dramatická výchova.

ČTENÍ

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Čtení má důležité postavení v edukačním procesu. Rozvíjí u žáků osvojení si mluvené formy jazyka. Napomáhá žákům porozumět a vnímat různá sdělení, rozvíjí schopnost následné reprodukce textu. Podporuje vyjadřovací schopnosti žáků, rozvíjí smyslové a citové vnímání.

Obsahem vyučovacího předmětu je postupné zvládání písmen, slov a vět, rozvíjení dovedností čtení dle individuálních schopností žáků. Vzdelávací předmět je vyučován v kmenové třídě, v individuálních případech lze využít jiné místnosti. V rámci výuky navštěvují žáci knihovnické lekce a besedy dle nabídky městské a školní knihovny.

Předmět: Čtení										
Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Poč.h.	3	2+1	3	3	2+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1

Časová dotace vyučovacího předmětu Čtení byla posílena disponibilní časovou dotací ve 2.ročníku a v 5. – 10. ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení:

Žák by měl:

- pracovat s učebnicemi, učebními materiály a učebními pomůckami
- dokázat uplatnit zkušenosti v praktických situacích
- zvládat základy čtení a využívá je ke svému vzdělávání

Učitel:

- seznamuje žáka s možnostmi získávat informace z více zdrojů – učební texty, knihovna, výukové programy apod.
- navozuje situace, kde si žák může ověřovat získané poznatky a dovednosti
- při práci s žákem uplatňuje individuální přístup a připravuje IVP, které průběžně doplňuje a modifikuje

Kompetence k řešení problémů:

Žák by měl:

- snažit se překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- obracet se o pomoc při řešení problému ke vhodné osobě

Učitel:

- průběžným monitorováním a rozбором problémových situací procvičuje s žákem rozpoznávání a pojmenování konkrétních problémů a jejich závažnost
- buduje atmosféru vzájemné důvěry a vytváří prostor ke sdělování problémů

Kompetence komunikativní:

Žák by měl:

- dokázat přiměřeně komunikovat
- chápat využívané učební materiály
- chápat sdělení učitele

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek a názorů
- nácvikem pomáhá žákovi poznávat a správně používat různé učební materiály
- jasně formuluje své požadavky

Kompetence sociální a personální:

Žák by měl:

- se dokázat orientovat ve svém okolí a různých životních situacích
- účastnit se života třídy a celé školy

Učitel:

- pomáhá žákovi orientovat se v obtížných situacích a jejich objasňováním, rozбором a hledáním řešení
- procvičuje modelové situace
- formou rozhovoru rozšiřuje schopnosti žáka poznat a pojmenovat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování narušující soužití v kolektivu, vhodně využívá pochvaly

Kompetence občanské

Žák by měl:

- dokázat se vhodně zapojit do života ve společnosti
- chránit si své zdraví

Učitel:

- rozvíjí u žáka dovednosti rozpoznávat a vyhodnocovat pozitivní a negativní projevy chování, nácvikem praktických činností seznamuje žáka s fungováním důležitých orgánů a institucí
- vhodným výchovným působením pomáhá zvládat žákovi pochopení významu zdraví a je mu příkladem

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- pracovat podle pokynů učitele nebo dle návodů
- pracovat na splnění zadaného úkolu

Učitel:

- určuje činnost podle individuálních schopností, dosažené zručnosti, úrovně motoriky a míry

handicapu

- zadává činnost dle možností žáka, vhodně motivuje a reaguje adekvátní odměnou při splnění úkolu
- zapojuje do školních aktivit rodiče

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. období

1. ročník

- motivace a příprava ke čtení
- využití leporel a knih
- rozlišování velikostí, uspořádání na ploše
- řazení zleva doprava
- orientace na stránce
- čtení obrázků v řádku, tvoření vět k obrázkům, chápání obsahu vět
- grafické znázornění slov ve větě
- Pojmy: malý – velký, nahoře – dole, vzpředu – uprostřed – vzadu, před – za, velký – prostřední – malý
- skládání celku z částí
- diferenciací obrázků podle různých kritérií
- řazení obrázků dle časového sledu a posloupnosti
- rozlišování směrů, tvaru a barvy
- rozlišování a napodobování cviků podle skutečnosti, podle obrázků, podle pohybových znaků, souměrné cviky.
- rozlišování a napodobování cviků, zrcadlové cviky
- rozlišování a napodobování nesouměrných cviků
- tvoření slov slabik a daných písmen – hláska a písmena A, a, I, i, M, m, E, e, O, o, U, u,
- slabiky ma, má, Má, MI, mi, me, Me, Mé, Mé,
- rozlišování tvaru písmen
- čtení obrázku v řádku
- orientace na stránce
- dělení slov na slabiky s užitím říkanek a rozpočítadel
- skládání slov ze slabik
- čtení dvojslabičných slov: máma, mamí, máme
- čtení dvojslabičných slov s dosud procvičovanými slabikami
- čtení krátkých vět doplněných obrázkem
- vyvození hlásky a písmene s pomocí říkanky a obrázků
- čtení otevřených slabik s tímto písmenem
- čtení psacích písmen a psaných slabik
- poslech a recitace veršů a říkadel
- poslech pohádek a vyprávění
- dramatizace

2. ročník

- tvoření slov, slabik z nových písmen – hláska a písmena L, l, V, v, T, t
- čtení slabik s dosud probranými písmeny – La, lá, Va, Vi, ví, atd.
- upevňování a čtení písmen a slabik, popřípadě jednoduchých slov
- čtení slov s uzavřenou slabikou mám, sám, tam

- postupné osvojování a upevňování
- čtení – analyticko – syntetické činnosti
- alternativní způsoby čtení – První čtení
- dělení a skládání slov z otevřených slabik
- seznámení s interpunkčními znaménky
- čtení jednoduchých vět s obrázkem
- vyvozování hlásek a písmen
- tvoření vět dle obrázku
- aplikace dovedností získaných v prvním ročníku
- čtení psacích písmen probraných v daném ročníku
- poslech a recitace veršů a říkadel
- poslech pohádek a vyprávění
- dramatizace

3. ročník

- tvoření slov, slabik z nových písmen – hláska písmena Y, y, S, s, J, j
- čtení slabik, slov a vět s probranými písmeny – sa, se, mísa, maso,
- čtení vět typu: Teta má mísu
- nácvik čtení s porozuměním
- odpovědi na otázky ke čtenému textu
- čtení předložek
- stavba věty: slovo – slabika – hláska
- procvičování všech probraných písmen
- diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání
- čtení psacích písmen probraných v daném ročníku
- aplikace dovedností získaných v předchozích ročnících
- poslech a recitace veršů a říkadel
- poslech pohádek a vyprávění
- dramatizace

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák by měl

- dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik
- tvořit věty podle obrázků
- orientovat se na stránce i řádku
- chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem

2. období

4. ročník

- vyvozování hlásek a písmen P, p, n, n, Š, š, D, d
- trojslabičná slova typu pomalu
- slova typu pes
- slova typu dopis
- předložkové vazby typu do lesa
- čtení trojslabičných slov tvořených otevřenými slabikami po ma lu
- upevňování čtení slov zvládnutých v předešlých ročnících.
- čtení jednoslabičných slov s uzavřenou slabikou – mám

- čtení psacích písmen probraných v daném ročníku
- aplikace dovedností získaných v předchozích ročnících
- poslech a recitace veršů a říkadel
- poslech pohádek a vyprávění
- dramatizace

5. ročník

- vyvozování hlásek a písmen Z, z, K, k, B, b, C, c,
- dvojhláska ou, Ou, au, Au
- čtení zavřených slabik a dvojslabičných slov se zavřenou slabikou na konci – kou sek
- čtení vět obsahujících snadná slova s přiměřeným obsahem
- čtení snadných textů s porozuměním
- příkládání obrázků k písmenům podle první hlásky ve slově a naopak
- cvičení zaměřená na vnímání obsahu čteného textu a péče o rozvoj řeči
- čtení psacích písmen probraných v daném ročníku
- aplikace dovedností získaných v předchozích ročnících
- poslech a recitace veršů a říkadel
- poslech pohádek a vyprávění
- dramatizace

6. ročník

- vyvozování hlásek a písmen R, r, Č, č, H, h, Ž, ž,
- plynulé čtení slabik, slov a snadných vět s porozuměním
- čtení psacích písmen probraných v daném ročníku
- orientace ve větě tichým čtením
- seznamování s literaturou pro děti a mládež
- poslech vyprávění, CD, kazet
- prohlížení a čtení dětských časopisů
- poslech a recitace veršů a říkadel
- poslech pohádek a vyprávění
- dramatizace

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl

- zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen
- rozlišit stejně znějící slova různého významu
- umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek
- orientovat se ve větě
- číst s porozuměním jednoduché věty
- přednášet krátké říkanky a básničky

2. stupeň

7.ročník

- postupné osvojování a upevňování hlásek f F, g G, r Ř, ch Ch
- slova se souhláskovými skupinami v různé obtížnosti
- čtení slov se skupinami di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- doplňování smyslu vět podle obrázků
- jednoduché říkanky, seznámení s rýmem
- přednes z paměti – jednoduché říkanky
- tvoření slov z daných slabik
- čtení psacího písma
- řešení hádanek
- čtení textu podle osob, dramatizace
- vyhledávání chyb v textu, oprava s pomocí
- řešení jednoduchých tajenek a křížovek s pomocí
- pojem rčení, pranostiky – příklady
- čtení slov, vět a obsahově přiměřených textů
- čtení slabik a slov, která žáci sami píšou
- základní literární pojmy - rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka a jejich příklady
- výchova čtenáře – návštěvy knihoven

8.ročník

- upevňování obtížnějšího učiva – měkké a tvrdé slabiky
- správná intonace-znaménka na konci věty
- pokus o čtení lepoprel a dětských knih jednoduchého obsahu
- seznámení s kalendářem a orientace v něm
- pojem katalog, reklamní leták – vyhledávání informací
- opakování a upevňování čtenářských dovedností
- orientace v textu – rozvoj tichého čtení
- odpovědi na otázky z textu – ústně
- poslech příběhů, pohádek – reprodukce přečteného
- recitace kratších textů z paměti
- základní literární pojmy – pověst, spisovatel, básník, kniha
- spolupráce se školní a místní knihovnou

9. ročník

- práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností
- čtení dětské knihy na pokračování
- práce s obrázkovými knihami
- pojem noviny a časopisy – pro mládež a dospělé
- základní literární pojmy – ilustrace, čtenář, pověst, divadlo, film, herec
- práce s obrázkovými návody k použití výrobků a k činnostem
- poslech a reprodukce – poslech příběhů a pohádek, čteného textu
- recitace, dramatizace jednoduchých pohádek a příběhů
- využití PC – aktualizace učiva
- literární druhy - literatura pro děti a mládež (dobrodružná, comics, knihy o přírodě apod.)
- základní literární pojmy – divadlo, film, herec

10. ročník

- literární pojmy – orientace v probraných pojmech předchozích ročníků
- luštění křížovek, rébusů a hádanek

- návštěva školní a místní knihovny, orientace v knihovně s pomocí učitele – výchova uvědomělého čtenáře
- docvičení čtení psacího písma
- odpovědi na otázky k textům
- seznámení s texty s historickým obsahem a naší kulturou (Staré pověsti české)
- cvičení čtení s porozuměním
- čtení obrázkových knih encyklopedické povahy
- čtení kuchařské knihy s pomocí
- čtení návodů k různým činnostem a návodů k použití na obalech výrobků
- čtení názvů ulic ve městě, mapy, plánů města
- doplňování správných slov do textu
- literární besedy
- využití čtení v praktickém životě – obchod, veřejné budovy, informační tabule
- práce s básnickým textem
- lidové pranostiky a přísloví
- čtení korespondence – dopis, pohlednice, blahopřání atd.

Očekávané výstupy na konci 2. stupně

Žák by měl:

- číst všechna tiskací i psací písmena
- zvládat čtení krátkého jednoduchého textu
- orientovat se ve čteném textu
- zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text
- přednášet říkanky a básničky
- získat pozitivní vztah k literatuře
- orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázku

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je prakticky zaměřené a má každodenní využití v běžném životě. Jeho specifikou je zaměření se na pomoc každému žákovi při hledání vlastní cesty k životní spokojenosti, na dobrém vztahu k sobě samému i k dalším lidem a okolí. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Zaměřuje se na každodenní komunikaci jako nástroj jednání v různých životních situacích a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni.

Osobnostní rozvoj

1. ročník

Rozvoj schopnosti poznávání

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění – hry, integrace do výuky

Sociální rozvoj

4. ročník

Komunikace

- komunikace v různých situacích – dramatizace různých životních situací ;řeč těla, zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální – technika a výraz řeči - dramatizace – integrace do výuky

Multikulturní výchova

Vazba na oblast předmětu čtení je především ve využití témat , která se zabývají vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin. Umožňuje se žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika. Učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin a poznat jejich rovnocennost. Pomáhá vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám.

6. ročník

Etnický původ

- knihy pro děti různých národů – návštěva knihovny – integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Psaní

Opis a přepis slov a vět z Čítanky. Doplnění jednoduchých tabulek

Matematika

Čtení slovních úloh a tvoření slovních úloh k danému textu v literatuře. Rozvoj prostorové a směrové orientace – řádek, sloupek, orientace v textu, třídění do skupin, počet slov, pojem kratší a delší apod.

Informační a komunikační technologie

Čtení textu na PC, orientace na ploše – ikony s programy. Práce se základními symboly alternativní komunikace.

Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a svět práce

Využití článků o rodině a přírodě, lidských činnostech, živočišné a rostlinné říši, místopisu – rozvoj poslechu, vyprávění, čtení jednoduchých textů. Čtení jednoduchého návodu, nápisů na předmětech denní potřeby. reprodukce krátkého textu.

Umění a kultura

Ztvárnění textu výtvarnou formou, vokální nebo hudebně pohybovou činností, učení se textů písni zpaměti.

Člověk a zdraví

Rozvoj komunikačních dovedností – např. odmítání škodlivých látek. využití motivačního čtení k danému tématu – poslech, vlastní čtení, vyprávění. Vyjádření děje pohybem.

PSANÍ

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Psaní napomáhá rozvíjet grafické dovednosti žáků, podporuje rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky. Předmět je vyučován v kmenové třídě, prolíná všemi ostatními předměty.

Předmět: Psaní										
Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Poč.h.	2	1+1	1+1	2	2	2	2+1	2+1	2	1+1

Časová dotace vyučovacího předmětu Psaní byla posílena disponibilní časovou dotací ve 2.,3.,7.,8. a 10.ročníku

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- dokázat využít zavedené termíny ve spojení s konkrétními denními situacemi
- dokázat využít učebních materiálů a pomůcek
- dokázat udržet pozornost

Učitel:

- při výuce různých předmětů používá jednotné terminologie a společně dohodnutých zkratk
- používá při výuce různé učební materiály
- žáka vhodně motivuje a střídá metody práce

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- zaznamenat v písemné formě potřebnou informaci (telefonní číslo, adresa, domácí úkol)
- nereagovat na nezdar ukončením práce

Učitel:

- zadává názorná a praktická cvičení směřující k osvojení zápisu dat
- kladným hodnocením a soustavným povzbuzováním podněcuje žákovu sebevědomí

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- opsat jednoduché sdělení
- dokázat se vhodně s pomocí písemně vyjadřovat
- chápat jednoduchý napsaný text

Učitel:

- častým procvičováním upevňuje učivo
- poskytuje dostatečný časový prostor k vyjádření, případně pomoc
- formou her procvičuje neverbální komunikaci

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- dokázat se vhodně chovat a umí se začlenit do kolektivu
- dokázat si zpětně přečíst a zkontrolovat napsaný text

Učitel:

- jednoznačně stanoví pravidla chování a v určité míře umožní žákovi podílet se na formulaci těchto pravidel
- přesně objasní, zač je žák chválen či kárán, kladná i záporná hodnocení následují vždy bezprostředně
- rozvíjí u žáka maximální toleranci vůči ostatním v třídním kolektivu během vyučování
- na praktických případech procvičuje s žákem rozpoznávání a pojmenování vlastní chyby

Kompetence občanské

Žák by měl:

- naučených dovedností dokázat využít v jednání s úřady

Učitel:

- rozšiřuje znalosti žáka pracovat s nejběžnějšími formuláři (složenky, pošta)

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- pochopit jednoduchou písemnou instrukci
- opsat samostatně nebo s malou pomocí písemný návod
- snažit se dokončit zadaný úkol

Učitel:

- zadává úkoly a pokyny přiměřeně možnostem žáků
- učitel buduje pozitivní vztah k výsledkům vlastní práce i práce jiných, vhodných písemných výstupů využívá k výzdobě třídy

Obsah učiva v jednotlivých ročních

1. období

Při rozvíjení grafických dovedností žáků postupujeme **individuálně**. Začínáme od velkých tvarů a průpravných cviků, které se postupně zmenšují a zpřesňují. Velký důraz klademe na motivaci. Nácvik psaní malých a velkých písmen, případně tiskacích písmen probíhá souběžně s nácvikem čtení. Žáci s většími grafomotorickými nedostatky mohou některá obtížná psací písmena **pouze poznávat**.

1. ročník

- rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky
- cviky k uvolnění rukou k podpoře grafomotorického vývoje
- správné držení psacího náčiní
- správné sezení při psaní
- grafomotorická cvičení připravující na první psaní písmen
- čmárání, kroužení
- horní a dolní oblouky oběma směry
- horní a dolní oblouky opakovaně
- vodorovné čáry zleva doprava
- svislé a šikmé čáry shora dolů a zdola nahoru
- smyčky, ovály, vlnovky
- nácvik a zafixování plynulého pohybu všemi směry a zaplnění dané plochy
- nácvik spojování bodů
- nácvik šikmé čáry všemi směry

- grafomotorická cvičení k nácviку písmen A, a, I, i, M, m, E, e, O, o, U, u
- individuální nácviк písmen A, a, I, i, M, m, E, e, O, o, U, u

2. ročník

- rozvíjení psychomotorických schopností a jemné motoriky
- cvičení na rozvoj grafomotoriky a pohybové koordinace
- uvolňovací cvičení
- alternativní nácviк psaní
- dolní a horní spojení dvou šikmých čar
- část oválu zleva doprava a naopak
- spojení dvou částí oválu
- dolní oblouk
- spojení svislé čáry a části oblouku, ovál
- směrová orientace
- orientace na řádku a na stránce
- správné držení psacího náčiní
- správné sezení při psaní
- individuální nácviк písmen O, o, U, u, L, l, V, v
- opakování dosud probraného učiva
- případně nácviк slabik s malými i velkými písmeny
- rozeznávání hlásek a písmen

3. ročník

- rozvoj jemné pohybové koordinace nutné k výuce psaní (dětské hry, motivované přípravné cviky)
- upevňování potřebných hygienických, pracovních a estetických návyků
- správné zacházení s psacím náčiním
- správné sezení při psaní
- individuální nácviк písmen T, t, Y, y, S, s, J, j
- psaní velkých hůlkových písmen dle individuálních schopností – z probraných písmen
- psaní vlastního jména tiskacími písmeny
- rozeznat délku samohlásky
- rozeznání začátečního písmene a přiřazení k obrázku
- psaní slabik z dosud probraných písmen

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák by měl

- dodržovat správné držení psacího náčiní
- vyvodit písmena podle obrázků
- odlišovat délku samohlásek
- psát velká hůlková písmena
- psát a spojovat písmena a tvořit slabiky
- zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním
- napsat hůlkovým písmen svoje jméno

2. období

4. ročník

- grafomotorická cvičení
- opakování písmen z předešlých ročníků
- spojování písmen ve slabiky, psaní jednoduchých slov
- opisování psacího písma
- přepisování slabik a jednoduchých slov
- psaní dosud probraných a nových písmen podle diktátu
- psaní slabik podle diktátu
- psaní písmen P, p, N, n, Š, š, D, d, dle individuálních schopností
- psaní slov se snadným hláskovým složením
- opis jednoduchých slov
- přiřazování písmene k obrázku – psaní písmene
- psaní první slabiky slova dle obrázku

5. ročník

- grafomotorická cvičení
- psaní písmen Z, z, K, k, B, b, C, c, dle individuálních schopností
- psaní dvojhlásek ou, Ou, au, Au
- psaní jednoslovných odpovědí na otázky
- jednoduché věty typu „Váša píše“
- tečka za větou
- ukončení věty – otazník, vykřičník
- napsat slovo dle obrázku

6. ročník

- psaní písmen R, r, Č, č, H, h, Ž, ž, dle individuálních schopností
- upevňování hygienických návyků při psaní
- grafomotorická cvičení
- opis a přepis vět typu „Milada se houpá.“
- výběr slov z předlohy, odpovědi na otázky typu –vyber co je živé
- psaní slov dle obrázkové nápovědy
- psaní slabik a slov s dosud probranými písmeny
- psaní písmen a slabik dle diktátu
- psaní číslic
- procvičování tiskacího písma dle individuálních dispozic

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl

- psát písmena, která umí číst
- opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova
- ovládat psaní hůlkového písma
- psát slabiky a písmena dle diktátu
- opsat číslice

2. stupeň

7. ročník

- grafomotorická cvičení
- postupné osvojování a upevňování písmen f F, g G, r Ř, ch Ch
- individuální docvičování písmen
- slova se souhláskovými skupinami v různé obtížnosti
- vedení k čitelnému písemnému projevu, úprava
- opis a přepis slov, která žáci čtou
- diktát snadných dvouslabičných slov
- psaní vlastního jména a příjmení- psacím nebo tiskacím písmem, popř. s pomocí
- docvičování obtížných spojů a tvarově obtížnějších písmen
- sebekontrola napsaného textu
- doplňování krátkých a dlouhých samohlásek do slov – s pomocí
- doplnění slova do věty

8. ročník

- grafomotorická cvičení
- upevňování obtížnějšího učiva
- psaní měkkých a tvrdých slabik – opis, přepis, diktát s pomocí
- opis psacího písma
- přepis tištěného textu
- jednoslovné odpovědi na otázky-použití velkého písmena a vhodné interpunkce
- čtení psacího písma
- psaní datumu narození a adresy
- nácvik psaní jména a příjmení rodičů
- napsat a opsat jednoduché sdělení podle předlohy

9. ročník

- grafomotorická cvičení
- psaní datumu narození a adresy
- nácvik psaní jména a příjmení rodičů
- psaní jména sourozenců
- napsat a opsat jednoduché sdělení podle předlohy
- procvičování psaní hůlkového písma – samostatně nebo s pomocí
- opis a přepis textu
- psaní velkých písmen na začátku věty
- vlastní jména – procvičování velkých psacích písmen
- individuální docvičování písmen
- zábavné úkoly typu – co k čemu patří, kdo vedle koho sedí
- psaní číslic dle nápodoby

10. ročník

- individuální docvičování písmen, opakování a prohlubování dovedností
- grafomotorická cvičení
- psaní pohlednice s pozdravem – s pomocí
- psaní krátkého dopisu – s pomocí
- zvyšování kvality a rychlosti písma
- opis a přepis jednoduchého textu
- diktát jednoduchých slov
- psaní přání k svátku, narozeninám, vánocům apod.
- psaní nápisu pod obrázky
- vyplnění jednoduchého dotazníku – s pomocí
- dle možností psaní na PC
- sebekontrola písemností, hygiena psaní

Očekávané výstupy na konci 2. stupně

Žák by měl

- dbát na čitelný písemný projev
- psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu
- opsat slova a jednoduché věty
- napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy
- přepsat krátký jednoduchý text
- podepsat se psacím písmem
- napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru
- psaní číslic i podle nápovědy

Mezipředmětové vztahy

Čtení

Čtení a následný opis slov a vět z Čítanky, Slabikáře.

Matematika

Přepis slovních úloh a příkladů z učebnice matematiky, rýsování, geometrické tvary. Orientace v textu, doplňování příkladů v pracovních sešitech.

Informační a komunikační technologie

Orientace v textu na obrazovce, využití psaní při práci na internetu – psaní textu do vyhledávače. Práce s e-mailem.

Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a svět práce

Využití textu o přírodě, rodině, společnosti, kultuře. Přepis jednoduchých textů, využitelných v běžném životě – návody, jízdní řád, postup při přípravě jídla atd. Vlastní podpis na úředních dokumentech.

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Řečová výchova přispívá ke korekci nedostatečně rozvinuté či narušené řečové komunikace po stránce obsahové i formální. Je nezbytná pro převážnou většinu žáků základní školy speciální, má svoji nezastupitelnou roli při rozvoji komunikačních schopností a dovedností žáků, které jsou předpokladem jejich úspěšné sociální adaptace a integrace i jejich dalšího vzdělávání.

Řečová výchova zahrnuje rozvíjení komunikačních dovedností i individuální logopedickou péči. Lze ji organizovat různými formami práce v závislosti na potřebách dětí a na možnostech, schopnostech a odborné kvalifikaci učitelů. Je možné pracovat s celým kolektivem třídy, se skupinou či dvojicí žáků i individuálně s jednotlivými žáky. Řečová výchova se neomezuje na jednu vyučovací hodinu týdně, ale je nedílnou součástí všech vyučovacích předmětů základní školy speciální a prolíná veškerou její činností.

Řečovou výchovu pojímáme nejen jako prostý nácvik správného mluvení či trénink mluvidel, ale především jako výchovu dítěte v osobnost schopnou se prosadit v životě. Vyučovací předmět je vyučován v kmenové třídě, eventuálně v multismyslové místnosti Snoezelen. Do školy dochází logoped z SPC Žďár nad Sázavou.

Předmět: Řečová výchova										
Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Poč.h.	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení:

Žák by měl:

- vyjadřovat se srozumitelnou formou
- používat vhodné termíny a větné formulace ve spojení s konkrétními situacemi běžného života
- uplatňovat získané návyky v praktickém životě

Učitel:

- při práci uplatňuje ind. přístup k žákovi, spolupracuje s logopedem při nápravě obtíží
- vytvářením odpovídajících úkolů vzhledem ke komunikačním problémům žáka využívá v co největší míře her, soutěží, dramatizace a zapojení do diskuse
- vybírá témata z praktického života, vysvětluje významy méně používaných slov

Kompetence k řešení problémů:

Žák by měl:

- snažit se překonávat problémy vyplývající z jeho různých zdravotních omezení
- při řešení problému se obracet na kompetentní osobu, problém umí sdělit

Učitel:

- motivuje a podporuje žáka k vytrvalosti, zapojuje ho do života třídy
- vytváří atmosféru důvěry a porozumění

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- komunikovat s ostatními přiměřeně vzhledem ke svým možnostem
- umět vhodnou formou vyjádřit své pocity, nálady, prožitky
- prostřednictvím řeči vytvářet si vztahy se svým okolím

Učitel:

- procvičuje s žákem vyjadřování celými větami a poskytuje dostatečný časový prostor k vyjádření, vydává jednoznačné a srozumitelné pokyny
- využitím literatury a svým příkladem obohacuje žákův slovník a citovou sféru
- formou her a cvičení procvičuje i neverbální komunikaci, podporuje přátelské vztahy ve třídě a celé škole a tím se snaží odstraňovat komunikační bariéry

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- podílet se na životě třídy a začleňovat se do života školy, umět jednoduše říct svůj názor
- respektovat ostatní i mimo rodinu a školu
- chovat se dle zásad společenského chování

Učitel:

- během výuky a při společných činnostech učí žáka rozpoznávat a pojmenovat příkladné chování i chyby v něm
- směřuje žáka k uvědomění si pomáhat slabším, nemocným nebo jinak odlišným lidem a rozvíjí dovednost formulovat nabídnutí pomoci formou her
- zapojuje žáka do formulace pravidel soužití ve třídě

Kompetence občanské

Žák by měl:

- ve společnosti využívat osvojené návyky a dovednosti
- dodržovat dohodnutá pravidla soužití

Učitel:

- na modelových i praktických situacích procvičuje s žákem rozpoznávání pozitivních a negativních jevů, jejich pojmenování a návrh řešení
- formou dramatizace a praktickou zkušeností rozšiřuje dovednosti vyjadřování žáka při běžných praktických činnostech –př. nákup. lékař, jednání na úřadě, narozeniny, cestování, pošta, knihovna

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- soustředit se na práci a snaží se ji dokončit
- pracovat podle instrukcí, chápe jejich význam, pojmenuje pracovní nástroje a druhy zaměstnání
- dodržovat pravidla hygieny práce, chrání si své zdraví

Učitel:

- činnost diferencuje dle schopností žáka, motivuje ho k dokončení práce a hodnocením rozšiřuje jeho pracovní komunikační schopnosti
- jasně a srozumitelně se vyjadřuje
- formou modelových situací a dramatizací seznamuje žáka se základními pravidly na pracovišti

Vzorová stavba hodiny řečové výchovy

1. část - posilování primárních funkcí mluvidel u žáků, cviky směřující k usnadnění mluveného projevu. Jsou to cviky např. dýchací (dechová cvičení) artikulační, fonační, gymnastika mluvidel a cvičení rytmická.

2. část - probíhá vlastní logopedická péče s žáky podle jejich individuální potřeby. Práce s jedním dítětem, ostatní nepřímé zaměstnání.

3. část - je společná. Utvrzování výslovnosti již nacvičených hlásek a slov, a to popisem předmětů, obrázků, na vhodných říkadlech, písničkách, pohádkách. Žáci se učí tvořit jednoduché věty.

Tato stavba hodiny je základem, který lze doplňovat vsunutými tělesnými cviky, tanečky a hrami.

Obsah učiva řečové výchovy

a) Diagnostika úrovně řeči

Ve spolupráci s SPC a logopedem. Využití doporučených postupů.

b) Gymnastika mluvidel

Tato cvičení jsou vhodná pro žáky se zhoršenou motorikou artikulačních orgánů. Protože tito žáci většinou nedokáží ovládat mluvidla podle slovní instrukce, je nezbytné pracovat nejdříve individuálně, popřípadě s logopedem. Cvičení na rozvíjení pohyblivosti řečových orgánů zaměřujeme na rty, dolní čelist, jazyk a měkké patro.

Příklad:

RTY: Hra na parní mašinky.

Nádech, nafouknutí tváří, semknutí rtů, explozí rozrazíme rty. „Pfff.“

DOLNÍ ČELIST : Hrajeme si na kapry.

Cvičení zaměřené na pohyblivost dolní čelisti. Otevírání a zavírání úst jako ryba.

c) Dechová cvičení

Dechová cvičení působí jako prevence nežádoucích jevů např. arytmie dýchání, mluvení při vdechu atd. Dechová cvičení jsou součástí terapie koktavosti, brebtavosti, DMO. Dechová cvičení provádíme s pohybovými aktivitami celého těla nebo částí těla. Také v klidu a uvolnění .

Příklad:

Zívání

Nádech nosem, výdech. Medvěd zívá „áááá“, medvěd říká „éééé“.

Lupen

Zadržení vzduchu a vypouštění vzduchu na ruku, šeptání „pfff“.

Foukání

Pofoukáme si navzájem bradu, nos, uši.

d) Hlasová cvičení

Cílem hlasových cvičení je „výcvik v ovládnutí fyziologicky správně vytvořeného hlasu na realizaci mluvené řeči.“ Zaměřujeme se na nácvik měkkého hlasového začátku, rozvoj hlasové zvučnosti, síly a barevnosti. Téměř ve všech cvičeních musí mít žáci pocit uvolněnosti, někdy si pomáhají měkkým, pomocným gestem.

Příklad:

Hra na vlak

Děti se volně pohybují po třídě – jede vlak:

osobní vlak – vagóny se ozývají „ši ši ši“

nákladní vlak – jede pomalu, je hodně naložený „šu šu šu“

rychlík – jede rychle, nezastavuje „š š š“

e) Řeč, zvukové prostředky řeči (tempo, melodie)

Přednes krátkých říkanek a básniček. Dbáme na správný přednes, frázování a výslovnost slov a intonační správnost celých vět.

f) Náprava vadné výslovnosti jednotlivých hlásek

Vycházíme z přípravného předartikulačního cvičení, gymnastiky mluvidel, pak nápodoby zvuků přírody, zvuků technických, nápodoby hlasů zvířat atd.

Korekce hlásek se procvičuje v různém postavení. Ve slově na začátku, uprostřed, na konci, v obtížných hláskových seskupeních (nepoužíváme jazykolamy), zapojení slova s nacvičovanou hláskou do větných celků.

Důležitá je zraková, sluchová, ale někdy i hmatová kontrola hlásek (např. znělosti)

Korekce jednotlivých hlásek probíhají podle plánu a za odborného vedení logopeda SPC jednou za týden. V hodinách ŘV pak v korekci jednotlivých hlásek pokračujeme.

g) Rozvíjení sluchového vnímání

Příklad:

Všechno lítá, co peří má

Poznej podle zvuku

Tóny – tón, který vydá učitel, dítě znázorní pohybem (dlouhý mávnutí, krátký tlesknutí)

Hlásky – učitel říká postupně různá slova, žáci tlesknou, když slyší ve slově např. hlásku „š“

Slovní fotbal

h) Rozvíjení slovní zásoby

Příklad:

Vyprávění o obrázku, vyprávění na téma škola, rodina, volný čas atd.

Balím si kufr a dám si do něj.....

Uhádni, na co myslím

Seznamování s méně používanými slovy, jejich význam

i) Stavba věty, tvoření vět

Příklad:

Co bys dělal, kdyby.....

Přečti si začátek věty a větu dokonči....

j) Otázky a odpovědi, vyprávění podle otázek

Vyprávění o shlédnutém filmovém a divadelním představení, denních činnostech, volném čase, zážitcích, škole, rodině a blízkém okolí. Popis obrázku.

k) Vyprávění podle obrázků

Zde můžeme využít například soubory obrázků Legalsoft apod. (např. k nacvičování „r“ na začátku, na konci a uprostřed slova), obrázky sloužící k nácviku zobecňování - vozidla, ovoce, oděvy apod. Knihy, lepopřehledy s texty, omalovánky a další obrázkový materiál by měl odpovídat věku žáka.

Příklad:

Prohlédni si obrázky a vypravuj děj

Co k čemu patří - přiřazování

l) Kultura mluveného projevu, konverzační cvičení

Příklad:

Pozdrav, poděkování, prosba, omluva, vyřízení vzkazu

Žádost o informaci

Konverzace na veřejnosti – u lékaře, v obchodě, na úřadě, na poště

m) Zdokonalování techniky čtení

Příklad:

Doplňování křížovky

Podtrhávání daných písmen, slabik a slov v textu

Čtení textu s obrázky

n) Dramatizace

Dramatizační hry jsou nejvyšší formou tvořivých her. Dramatizace veršovaných nebo prozaických pohádek je jedním z úkolů ŘV. Dramatizace jednoduchého textu pohádky, např. O budce, O veliké řepě žáci procvičují komunikační pohotovost, tvorbu otázek i odpovědí, ale získají i částečný přehled o české literatuře.

o) Rozvoj zrakového vnímání

Příklad:

Sestav příběh podle dějové posloupnosti

Najdi rozdíl

Kimova hra

p) Pohybová a rytmická průprava

Rytmus je složkou komplexního projevu hybného a zvukového. Proto se v řečové výchově rytmus spojuje s pohyby tělesnými i mluvními – lze užít například v hrách spojených s říkadly. Rytmizační hry, spojené s mluvními podněty i mluvními reakcemi, se konají v kolektivu. Rytmizační cvičení zlepšují celkový tělesný stav, aktivují senzomotorickou pohotovost, podporují sebevědomí a zvyšují chuť ke komunikování. Rytmická cvičení jsou vhodná nejen do řečové výchovy, ale i do čtení, psaní, počtů, věcného učení a do tzv. *přechodových činností*.

Vhodná jsou tělesná cvičení, tanečky nebo pohybové hry s mluvním nebo zpěvním doprovodem, odstraňující únavu žáků a přinášející pocit radosti v hodině ŘV. Tyto pohybové cviky mohou být zařazeny ve všech částech hodiny ŘV.

Zásadou pohybové terapie v řečové výchově je spojování pohybu s výkonem řeči.

Důraz klademe na gestikulaci při mluvení, odříkávání říkadel, popř. recitování textů v chůzi a při hrách. Neméně důležité je cvičení jemné motoriky ruky a prstů pro kreslení a psaní. Je důležité, aby se pohyby spojovaly s řečí nebo aspoň s vydáváním hlasu a vokalizováním.

1. období

1. – 3. ročník

- dechová, hlasová a artikulační cvičení
- výslovnost, rytmizace, intonace
- edukace a reedukace řeči
- rozvíjení fonemického sluchu
- rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích
- alternativní a augmentativní způsoby komunikace
- přednes, vyprávění, říkanky, krátké básničky, popisy obrázků
- poslech předčítaného textu
- reprodukce a dramatizace
- básničky, jednoduché příběhy

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák by měl

- reprodukovat jednoduché říkanky a básničky
- odpovídat na otázky slovem, větou
- dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů
- popsat jednoduché obrázky
- reprodukovat krátký text podle obrázků

2. období

4. – 6. ročník

- procvičování a prohlubování učiva 1. – 3. ročníku
- reprodukce krátkého textu
- odpovědi podle návodných otázek, vyprávění – filmový nebo divadelní příběh, obrázek
- popis situací a předmětů, osob
- jednoduché formy společenského styku
- dramatizace

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl

- reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy
- vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek
- vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku
- popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek
- domluvit se v běžných situacích
- zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování
- dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je mu blízká

2. stupeň

7. – 10. ročník

- upevňování a prohlubování učiva 1. stupně
- rozšiřování slovní zásoby
- základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytmičtější
- edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu
- alternativní způsoby komunikace – dle potřeby ve třídě
- základní komunikační pravidla – konverzační cvičení, tvorba otázek a odpovědí
- mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta

Očekávané výstupy konci 2. stupně

Žák by měl

- dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost
- používat věty se správnými gramatickými strukturami

- dbát na kulturu mluveného projevu
- komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace
- popsat děje, jevy a osoby na obrázcích
- vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity
- převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení
- dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Zaměřuje se na každodenní komunikaci, ke sdělování názorů a postojů, rozvíjí řečové schopnosti a myšlení. Umožňuje získat základní sociální dovednosti – spolupráce a komunikace v týmu, na pracovišti

Morální rozvoj

3. ročník

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- řešení problémů mezilidských vztahů – rodina, škola, kamarádi – hry – integrace do výuky

5. ročník

Hodnoty, postoje, praktická etika

- dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne – vyhledávání příběhů dětí v knihách, dokončení příběhu dle vlastního uvážení – integrace do výuky

Multikulturní výchova

Učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin. Seznamuje žáky s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi, hodnotami a pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci. Přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči nepoznanému.

Kulturní rozdíly

6. ročník

- respektování zvláštností různých etnik – tradice a zvyky – projektový den Advent

Lidské vztahy

10. ročník

- řešení konfliktů vyplývajících z rozdílnosti ras – aplikace na třídu, práce s internetem – integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Řečová výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi.

Čtení

Správná výslovnost, tempo řeči, tvoření vět podle obrázků, reprodukce krátkého textu podle ilustrací a návodných otázek, přednes krátkých říkanek a básniček. Reprodukce krátkého snadného textu.

Orientace v jednoduchých návodech dle obrázků.

Matematika

Orientace v prostoru a pojmech, na ploše (např. malý – velký, nad – pod). Tvoření slovních úloh z praktického života. Správná formulace otázky a odpovědi. Reagovat správně na jednoduché situace dle pokynů. Manipulace s penězi – hra na obchod.

Informační a komunikační technologie

Vhodně se vyjadřovat při využití základních způsobů elektronické komunikace – mobilní telefon, e-mail.

Člověk a jeho svět

Umět sdělit svoje osobní údaje (jméno, adresa). Popis cesty k určitému objektu a důležitým místům v okolí. Sdělení poznatků a zážitků z výletů a vlastních cest. Vyprávění o rodině, škole a životě kolem nás. Pojmenování nejběžnějších pracovních činností. Vyprávění o rozvržení denních činností a orientace v čase.

Člověk a společnost

Dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu.

Člověk a příroda

Umět vyprávět o péči o rostliny a zvířata během roku, ochraně přírody na úrovni jedince. Umět popsat základní principy ochrany zdraví.

Umění a kultura

Uplatňování neverbální komunikace – různé výtvarné techniky. Kultivované vystupování a chování ve společnosti. Správné hospodaření s dechem a snaha o srozumitelnou výslovnost

Volitelný předmět: DRAMATICKÁ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Dramatická výchova napomáhá rozvoji komunikačních schopností, je zaměřena na osobnostní a sociální rozvoj žáků prostřednictvím prvků dramatického umění. Předkládá žákům celou řadu různých životních situací a rolí, využívá především dramatické improvizace.

Cílem je naučit žáka jednat v různých navozených situacích, které odpovídají

skutečnosti. Dramatické hry nabízí žákům možnost zažít situaci, se kterou se v životě mohou setkat a vyzkoušet si různé možnosti řešení. Staví především na vlastní zkušenosti a prožitku.

Dramatická výchova podněcuje v žácích tvořivé myšlení, nápaditost, obrazotvornost a rozvíjí jejich fantazii. Pomáhá jim zvládat jejich chování, zvyšovat sebevědomí a pomáhá jim orientovat se v sociálních vztazích. Svým důrazem na aktivitu a rozvíjení sociability, vnímavosti, imaginace a tvořivosti se dramatická výchova důležitou součástí výuky.

Doplňuje i další předměty výchovně vzdělávacího procesu – řečovou výchovu, výtvarnou výchovu, čtení atd. Dramatická výchova pracuje se základními výrazovými prostředky divadelního sdělení. Těmi jsou lidský hlas a tělo. Rozvíjí komunikační a herní dovednosti a schopnosti prostřednictvím kolektivní dramatické tvorby a tvůrčích aktivit.

Volitelný předmět Dramatická výchova je realizován v kmenové učebně.

Předmět: Dramatická výchova										
Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Poč.h.	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- mít zájem o získávání nových poznatků
- používat různé termíny ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života

Učitel:

- vzbuzuje u žáka zájem o získávání nových poznatků
- pomáhá žákovi orientovat se v termínech a situacích každodenního života

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- řešit různé situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímat problémové situace, snaží se je řešit s pomocí získaných zkušeností
- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem

Učitel:

- navozuje situace, kde si žák může ověřovat získané poznatky a dovednosti
- pomáhá žákovi s řešením problémových situací
- vytváří atmosféru důvěry a porozumění

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- vyjadřovat své pocity a nálady vhodným způsobem
- dokázat vyjádřit svůj postoj
- využívat komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Učitel:

- poskytuje žákovi prostor k vyjádření, napomáhá srozumitelnému vyjadřování
- vhodným způsobem pomáhá žákovi odstraňovat komunikační bariéry
- formou her a cvičení procvičuje verbální i neverbální komunikaci, kterou může žák využít ve

běžném sociálním kontaktu

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- umět říci svůj názor, začleňuje se do kolektivu
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- navazovat a udržuje vztahy s vrstevníky
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Učitel:

- podněcuje žáka k samostatné komunikaci
- pomáhá žákovi rozpoznávat vhodné a nevhodné chování
- zapojuje žáka do života ve třídě
- podněcuje žáka k vhodnému a samostatnému vystupování v různém prostředí

Kompetence občanské

Žák by měl:

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití

Učitel:

- na modelových i praktických situacích učí žáka rozpoznávat pozitivní a negativní jevy, pojmenovat je a navrhnout řešení
- formou dramatizace a praktickou zkušeností učí žáka vyjadřování při běžných praktických činnostech

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- osvojené návyky zvládat dle svých možností
- respektovat práci v týmu

Učitel:

- formou modelových situací a dramatizací seznamuje žáka s prací v týmu a kolektivu
- motivuje žáka k dokončení práce a práci v kolektivu

Vzorová stavba hodiny dramatické výchovy:

- 1) Úvodní cvičení – cílem je soustředit se na hru.
- 2) Skupinové rozehrávací cvičení – různé typy honiček atd. Tyto typy cvičení rychle zbavují zábran a usnadní kontakt mezi žáky, slouží k uvedení těla i mysli do pohotovosti.
- 3) Pomocná cvičení – umožňují formou hry seznamování a představování, vytváření námětů atd., např. individuální soustředňovací cvičení na zaměření pozornosti.
- 4) Stavební činnosti – příprava hlavní téma hodiny + různé tématické činnosti, improvizace.
- 5) Rozhovor – zhodnocení zážitků, verbalizace, objektivizace zážitků a zkušeností z her.

Obsah učiva dramatické výchovy

Do výuky lze zařadit:

- hry a cvičení na rozehrání, soustředění a uvolnění
- hry na rozvoj smyslového vnímání
- pohybové hry a hry s prvky pantomimy
- hry kontaktní

- hry rozvíjející mimojazykovou komunikaci a skupinové cítění
- hry na rozvíjení plynulosti řeči a slovní komunikaci

Lze využít **hry v situaci** (žáci jednají sami za sebe v uměle navozených simulovaných situacích, se kterými se mohou setkat v běžném životě), **hry v roli** (žáci přebírají sociální roli někoho jiného), **charakteristiky** (zaměřeno na divadelní projev, znamená převzetí cizí sociální role, včetně individuálních charakteristických rysů konkrétní osoby).

a) hry a cvičení na rozehrání, soustředění a uvolnění

Na počátku práce s žáky lze dle možností a schopností žáků využít celou řadu aktivizačních či zklidňujících cvičení. Tato cvičení slouží k rozehrání, uvolnění a zbavení zábran. Hry pro soustředění pozornosti naopak zklidňují. Rozdělit je můžeme na tři skupiny:

1. *Rozehrávací hry* – obsahující fyzickou námahu a živý pohyb, dovolují křik, je možné se u nich fyzicky vyřádit (např. hra na babu, volný pohyb prostorem, boj ukazováčkem atd.)
2. *Hry pro fyzické a psychické uvolnění* – vykonávají se v lehu, sedu, s mírným pohybem, důležité je uvědomění si vlastního těla a představivost (např. svalové uvolňování, motivace uvolňování – např. ležiš u řeky, slunce svítí;)
3. *Hry pro soustředění pozornosti* – soustředění na jevy, předměty, zvuky mimo žáka, v okolním světě, reakce na prvky, rytmus (např. uvolňování hlasu, soustředění na slova a čísla, rytmické hry v kruhu, soustředění na předměty atd.)

b) hry na rozvoj smyslového vnímání

Tyto hry působí na rozvoj důležitých funkcí důležitých pro budoucí výuku čtení, psaní a počítání. Jedná se o rozvoj smyslového vnímání, tedy zrakového a sluchového vnímání, prostorové a pravolevé orientace, paměti a pozornosti, řeči a myšlení, motorických a senzomotorických funkcí, motorické koordinace a rytmicity.

1. *Hry pro rozvoj zrakového vnímání* – důležitá je zraková diferenciacce, schopnost zrakové analýzy a syntézy (např. skládání obrázků, dokreslování obrázků, hledání cesty bludištěm, Kimova hra, Čím se lišíme, Na dopravního policistu atd.)
2. *Hry pro rozvoj sluchového vnímání* – rozvoj fonemického sluchu, rozeznávání tónů a zvuků, hry se slovy (např. rozeznávání hlásek na počátku slova, rytmické cvičení, Pepičku, pípni!, Kdo tě volá, Na kuňkavou bábu, Na strážce pokladu atd.)
3. *Hry pro rozvoj paměti a pozornosti* – pomáhají lepšímu soustředění a koncentraci pozornosti (rovnání hraček dle velikosti, vyřizování vzkazů, Kuba řekl, Cukr-káva-limonáda, Kdo si předsedl atd.)
4. *Hry pro rozvoj myšlení a řeči* – rozvíjí schopnosti analýzy a syntézy, abstrakce a konkretizace (např. co k sobě patří a co ne, co je v místnosti či na obrázku, Čáp ztratil čepičku, Všechno lítá co peří má, Co je to?, Na sultána atd.)
5. *Hry zaměřené na rozvoj řeči* – rozvoj řeči lze podporovat například cvičeními, která jsou zaměřena na napodobování různých zvuků, dbáním na správnou výslovnost slov a vět, cvičeními podporujícími slovní zásobu a rytmizaci (artikulační cvičení, jazykolamy, dětské říkanky spojené s rytmizací, Na básníka, Jak se lidé zdraví, Co se ti na mě líbí atd.)
6. *Hry zaměřené na rozvoj motoriky* (poznávání věcí podle hmatu, tvaru, velikosti; Na rybáře, Kyvadlo, Kreslení rukama i nohama atd.)

c) pohybové hry a hry s prvky pantomimy

Důležitým prvkem je spojení pohybu s představivostí, fantazií a prostorovým cítěním. Důležitou součástí je také tempo a dynamika. Pohybová cvičení lze zařadit na začátek nějaké činnosti, nebo za závěr některých cvičení, kdy je důležité soustředění celé skupiny. Pohybová cvičení umožňují sladit celou skupinu.

1. *Pohybové hry*- lze zařadit např. jednoduchá říkadla pro pohybové aktivity, hudebně pohybové hry (diskotéka, cvičení nohou a paží, orientace v prostoru a jeho využití, objevování prostoru, Růst z ničeho a stávat se něčím jiným – např. zvířaty, ptáky, pohádkovými bytostmi, velkými, malými, silnými atd.)
2. *Rytmické hry* – tyto hry můžeme spojit s využitím Orffových hudebních nástrojů (rytmický pohyb, rytmické kruhové hry, příběhy podle rytmu, motivace pohybu, Na světýlka, Na motání klubek atd.)
3. *Hry s prvky pantomimy* – lze provádět současně stejnou činnost dle návrhů učitele. Náměty: např. hra na klavír i další hudební nástroje, míchaní čaje, jíst různým způsobem – pomalu, hlučně, rychle, koulovat se, otevírat imaginární dveře, povolání všeho druhu – učitel, prodavač, kadeřnice, prodavačka, čtení knihy, sbírání ovoce atd. Možno zařadit různé scénky z denního života – vstávání, ranní mytí, snídani, psaní úkolů atd.

d) hry kontaktné

Základem je komunikace a kontakt s ostatními, tvoří základ pro rozvoj řečové komunikace.

1. *Cvičení kontaktu* – patří sem např. překonání ostychu z důvěrného poznání druhého, sdělování základních pocitů člověka či fyzického kontaktu (navazování kontaktu očima, poznávání po hmatu, Buddha atd.)

e) hry rozvíjející mimojazykovou komunikaci a skupinové cítění

1. *Nonverbální dialogy* – jsou vedeny prostřednictvím vzájemných dotyků, vydáváním různých neslovních a nemluvních zvuků (poklepy na podložku, činely atd.), až později na ně navazuje mluvená řeč.
2. *Cvičení rovnováhy a důvěry* – v těchto cvičeních musí hráči spoléhat jeden na druhého, naučit se důvěře vůči druhému a být mu spolehlivým partnerem (přetlačování a rovnováha, cvičení důvěry atd.)

f) hry na rozvíjení plynulosti řeči a slovní komunikace

Řeč je nejvýznamnějším prostředkem sdělování mezi lidmi. Sledujeme zvukovou stránku, srozumitelnost, přesnost řeči. Je prostředkem mezilidské komunikace a v dramatické výchově má významné postavení.

1. *Cvičení pro uvolnění mluvního proudu, zvýšení mluvní plynulosti, zlepšení vyjadřování, odstraňování zábran v řeči* (začátky řeči, hra se samohláskami a souhláskami, zvukový kruh, vyjadřovat se nahlas, rytmické hry se slovy, jednoduché slovní hry, hra na písničky).
2. *Cvičení kladoucí důraz na vytváření obsahu sdělení* – např. vyprávění, jednodušší dialogy (nejjednodušší monology a dialogy – domluvit kočce, aby slezla ze stromu, konejšit miminko, vedou telefonický rozhovor s imaginárním partnerem, pseudokomunikace – Tichá pošta). Lze zařadit i volná vyprávění, vyprávění příběhů, jednoduché dialogy na dané téma, hledání rýmů atd.

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

2.období

4. ročník

Vytvoření přátelského kolektivu, jeho fungování a vzájemné poznání

- navazování a prohlubování kontaktů, seznámení s křestními jmény, vzájemné seznámení žáků ve skupině formou her
- vytváření vzájemné důvěry ve skupině, upevňování vztahů k ostatním členům skupiny, prohloubení vzájemného poznání formou her
- uvědomění si vlastní identity, objevování vlastních schopností, odstranění zábran při vyjadřování, při komunikaci, činnosti v kolektivu, podpora sebedůvěry
- dodržování pravidel – etiketa, jak se chováme
- hledání společných věcí – co máme společného (ve dvojici, v celé skupině)

Rozvíjení fyzického a psychického uvolnění

- relaxační techniky
- odstraňování svalového napětí v klidové poloze pomocí konkrétních představ
- navození psychického i fyzického uvolnění při pohybových hrách

Pochopení důležitosti vzájemné spolupráce

- zařazovat činnosti vyžadující spolupráci žáků ve dvojicích či menších skupinách (stavebnice, řešení hádanek atd.)
- využívat her s motivem záchrany druhých

Práce s tématem – rozvíjení citlivosti na podněty, motivace

- reakce na bezprostřední podněty – spontánní jednání
- vnímání jednoduchých podnětů – různé zvuky, hudba, obraz, pohyb, slovo
- vyjádření pocitů, dojmů a představ různými prostředky, např. slovem, barvou, zvukem

Jednoduché a dramatické improvizace

- Říkanek ve spojení s pohybem (pohybové etudy jako se skutečnými zvířátky) např. Šnečku, šnečku, vystrč růžky. Žezuličko, kde jsi byla atd.
- Dramatizace jednoduchých básniček a pohádek – Zlatá brána, Zajíček ve své jamce atd.
- Hry pro zklidnění, uvolnění, relaxaci a potlačování agresivity

5. ročník

Základy kultury mluveného projevu, hlasová hygiena, rozvoj pohybových dovedností

- práce s hlasem (tvorba hlasu, rezonance)
- artikulace, frázování, intonace, mluvní tempo
- dynamika, síla hlasu
- držení těla, obratnost, koordinace pohybu
- spojení dechu a hlasu s pohybem

Aktivní zapojení do společné činnosti

- zapojení ostýchavých žáků do her, dát prostor i méně průbojným
- sdílet radost ze hry s dětmi

Rozvíjení neverbální komunikace, řeči těla

- rozvoj mimiky, gest, výrazu celého těla

Jednoduché improvizace – zkoumání specifického prostředí a situací

- seznámení s prostředím ve skutečnosti

- rozvíjení představivosti – znalost prostředí, situace a profese
- témata: škola – nádraží – obchodní dům – nemocnice

Jednoduché a dramatické improvizace

- Jednoduché improvizace se zvířátky – např. pohlad' pejska, uč mluvit papouška, nasyp zrní slepičkám.
- Dramatizace jednoduchých básniček a pohádek – např. Boudo, budko
- Hry pro zklidnění, uvolnění, relaxaci a potlačování agresivity

6. ročník

Prohlubování schopnosti soustředění a pozornosti

- zaměření pozornosti – rozvoj schopnosti soustředění u žáků na určitý objekt, akci či téma
- procvičovat udržení pozornosti na delší dobu
- rozvoj a procvičování paměti

Rozvoj představivosti, fantazie a obrazotvornosti

- práce s představami
- hry rozvíjející smyslové vnímání, paměť, představivost – uplatnění získané zkušenosti ve hře s rekvizitou
- hra s loutkami
- schopnost vžít se a cítit se do někoho jiného, do určité role

Navázání kontaktu s dalšími osobami

- překonání ostychu z oslovení, fyzického doteku
- hry vyžadující vzájemnou pomoc a důvěru (pomoc starší osobě, pomoc spolužákovi atd.)
- rozvíjení skupinové citlivosti a důvěry

Vcítění se přes vlastní prožitek do určité situace, role

- jak se cítí např. zvíře, rostlina, člověk v určité situace, jak vnímá dění okolo sebe a reaguje na něj (např. smutek, radost atd.)
- zvládnout tuto představu vyjádřit pohybem, zvukem, slovy nebo kresbou
- témata: příběh opuštěného štěňátka, co viděla sněhová vločka atd.

Jednoduché a dramatické improvizace

- Improvizace na jednoduché téma – Co dělám, co dělá – např. maminka vaří, prodavačka prodává atd.
- Dramatizace jednoduchých básniček a pohádek – např. Polámal se mraveneček
- Hry pro zklidnění, uvolnění, relaxaci a potlačování agresivity

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl

- zvládnout navázat kontakt s další osobu
- zvládnout práci v kolektivu, pochopit důležitost vzájemné spolupráce
- zapojovat se aktivně do společných činností
- dokázat soustředit se na určitou činnost
- dokázat se orientovat v jednoduchých rolích

2.stupeň

7. ročník

Rozvoj rytmického cítění

- zařazování jednoduchých rytmických her (hry s vytleskáváním, hrou na tělo, s Orffovými hudebními nástroji atd.)
- propojování rytmu a pohybu
- spojení rytmického pohybu s rytmizovanou řečí (nař. rozpočítadla)
- změna dynamiky v pohybu a řeči

Orientace v prostoru a jeho využití

- vnímání, cítění prostoru
- vnímání dalších osob v prostoru, jejich respektování
- dokázat bez srážek změnit směr
- vliv prostoru na použití hlasových a pohybových prostředků

Prohloubení schopnosti spolupráce ve skupině

- dbát ve všech činnostech na prospěšnost spolupráce, odstranění soupeření
- pěstovat radost z úspěchu svého i ostatních v kolektivu
- umožnit v činnostech střídání vedoucí role
- prohloubení základů hlubšího poznání sebe i ostatních
- rozvíjet citové a přátelské vztahy, uvědomit si vlastní identitu

Základy společenského chování a sociálních dovedností

- prozkoumat v hrové situaci vybraný námět – možno i ve více variantách
- hledat správnou formu řešení
- námět: představení se, přivítání hosta, chování u stolu atd.

Jednoduché a dramatické improvizace

- Improvizace jednoduchých prožitků a různých životních situací – radost, smutek, nadšení, radost z dárku, nákup v obchodním domě atd.
- Dramatizace jednoduchých básniček a pohádek – např. Paleček a jeho kamarádi
- Hry pro zklidnění, uvolnění, relaxaci a potlačování agresivity

8. ročník

Rozvíjení smyslového vnímání

- rozvoj jednotlivých smyslů – zraku, hmatu, čichu, chuti
- propojení smyslových vjemů
- vnímání světa barev, tvarů, zvuků, chutí, vůní
- rozlišování jednotlivých podnětů, rozvoj smyslové paměti

Dodržování pravidel

- co jsou to pravidla, jejich dodržování
- pochopení významu pravidel

Rozvíjení verbální komunikace

- využití získaných verbálních dovedností
- formulování vlastního názoru
- rozvoj slovní zásoby
- naslouchání ostatním, přiměřené reagování

Prohloubení základů společenského chování a sociálních dovedností

- prozkoumat v hrové situaci vybraný námět – možno i ve více variantách
- hledat správnou formu řešení
- námět: telefonování, návštěva u lékaře, chování v obchodě atd.

Jednoduché a dramatické improvizace

- Improvizace na téma různých přísloví – Moudřejší ustoupí atd. Možné řešení navozených jednoduchých konfliktních situací – hádka se spolužákem atd.
- Dramatizace jednoduchých básniček a pohádek – např. O perníkové chaloupce
- Hry pro zklidnění, uvolnění, relaxaci a potlačování agresivity

9. ročník

Obohacování slovní zásoby, rozvíjení vyjadřování a komunikace

- hry se slovy, písmenky, metaforami a rýmy
- rozvíjení řeči ve volném vyprávění, v příbězích na pokračování, formou jednoduchých dialogů

Prohlubování skupinového kontaktu, souhry, důvěry

- učit se spoléhat jeden na druhého
- cvičení na rozvoj rovnováhy a důvěry
- rozvoj koordinace pohybu a vzájemné souhry (např. hra Zrcadla)
- upevňovat vzájemnou důvěru v náročnějších hrách se zavřenýma očima

Rozvíjení schopnosti jednat v roli někoho jiného

- vcítění se do role, vyjádření projevů chování dané postavy na určitém místě za běžných i mimořádných událostí (například prodavač, pošťák atd.)
- opakování, procvičování a rozvíjení jednoduchých situací – práce ve skupině
- námět: rodiče a děti, sourozenci, kamarádi, učitel – žák, prodavač – zákazník atd.

Prohloubení základů společenského chování a sociálních dovedností

- prozkoumat v hrové situaci vybraný námět – možno i ve více variantách
- hledat správnou formu řešení
- námět: chování na veřejnosti, chování ve veřejné dopravě, prosba, omluva atd.

Jednoduché a dramatické improvizace

- Improvizace na jednoduché téma (hra na tatínka a maminku, učitele, školníka atd.) - řešení nejrozumnějších jednoduchých situací.
- Dramatizace jednoduchých básniček a pohádek – např. O Budulínkovi
- Hry pro zklidnění, uvolnění, relaxaci a potlačování agresivity

10. ročník

Získávání sebedůvěry

- aktivně se zapojovat do diskuse
- umět formulovat své myšlenky
- uvědomovat si odlišnost názoru ostatních žáků, dokázat je respektovat a vyslechnout

Zlepšování smyslového vnímání, soustředění a rytmického vnímání

- dokázat se soustředit si náročnějších hrách a činnostech
- propojovat smyslové zážitky

- vybavit si je v paměti, jejich vyjádření pohybem, zvukem, kresbou
- rozvíjení představivosti v asociačních hrách
- zařazovat náročnější rytmická cvičení
- spojení rytmu pohybu a slova, promítnout rytmus do práce s materiálem

Prohloubení základů společenského chování a sociálních dovedností

- prozkoumat v hrové situaci vybraný námět – možno i ve více variantách
- hledat správnou formu řešení
- námět: pomoc lidem na ulici, návštěva blízkého člověka v nemocnici, chování v restauraci, divadle, dávání a přijímání dárek

Řešení etických problémů běžného života

- v rozhovorech a jednoduchých improvizacích procvičovat rozdíly mezi dobrým a špatným
- vycházet z různých zážitků, např. četba příběhů, pohádek, reagovat na skutečné události ze třídy, školy, atd.
- přenést tyto problémy z reálného světa do světa pohádek a zvířat
- námět: provinění - přiznání se, poslušnost – neposlušnost, pravda – lež atd.

Jednoduché a dramatické improvizace

- Improvizace na pohádkové téma – Fantazie nezná hranic (výroba strašidel a pohádkových bytostí známých i neznámých).
- Dramatizace jednoduchých básniček a pohádek – např. O poslušných kůzlátkách
- Hry pro zklidnění, uvolnění, relaxaci a potlačování agresivity

Očekávané výstupy na konci 2. stupně

Žák by měl

- dokázat navázat kontakt s další osobou
- pracovat ve skupině
- orientovat se v jednoduchých sociálních situacích
- pochopit základy chování a dodržování pravidel
- soustředit se na danou činnost
- aktivně se zapojovat do společných činností

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je prakticky zaměřené a má každodenní využití v běžném životě. Jeho specifikou je zaměření se na pomoc každému žákovi při hledání vlastní cesty k životní spokojenosti, na dobrém vztahu k sobě samému i k dalším lidem a okolí. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Zaměřuje se na každodenní komunikaci jako nástroj jednání v různých životních situacích a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni.

Sociální rozvoj

6. ročník

Mezilidské vztahy

- chování podporující dobré vztahy, vztahy a naše třída – hry, integrace do výuky

8.ročník

Komunikace

- dovednosti pro sdělování verbální a neverbální, komunikace v různých situacích – hry, integrace do výuky

Multikulturní výchova

Vazba na oblast předmětu čtení je především ve využití témat, která se zabývají vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin. Umožňuje se žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika. Učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin a poznat jejich rovnocennost. Pomáhá vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám.

4. ročník

Lidské vztahy

- udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi - hry, integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Čtení, Psaní, Řečová výchova

Využití jednoduchých příběhů, pohádek, básní, říkanek a rozpočítadel.

Výtvarná výchova, Hudební výchova

Ztvárnění dramatických cvičení, pojmů a prožitků výtvarnou formou, hudebně pohybovou činností, zapojení výtvarných technik či hudby do jednotlivých improvizací.

Tělesná výchova

Rozvoj verbálních a neverbálních schopností – spojení jednoduchého tématu s pohybem.

Věcné učení. Vlastivěda, Přírodověda, Pracovní výchova

Využití jednoduchých témat, např. na téma chování ve společnosti, chování v přírodě, zaměstnání atd. Jednoduché improvizace na dané téma.

Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je realizována ve všech ročnících základní školy speciální prostřednictvím předmětu Matematika.

MATEMATIKA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Matematika je založen na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využívají v praktickém životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, učí se je používat v běžném životě, dále se seznamují se symboly, postupy a způsoby jejich užití. Při výuce se učí používat nejrůznější matematické pomůcky, včetně kalkulátoru a počítače. Vyučovací předmět Matematika prolíná celým základním vzděláváním, učí žáky dovednostem a praktickým činnostem při početních operacích tak, aby je co nejlépe využili v budoucím praktickém životě.

Důležitou součástí matematického vzdělávání je osvojení dovedností z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa, učí se pečlivosti a přesnosti při měření, případně při rýsování.

Matematika je realizována v kmenové učebně.

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu Matematika je rozdělen na tematické okruhy:

- Řazení a třídění předmětů
- Čísla a početní operace
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Základy geometrie

Tematický okruh **Řazení a třídění předmětů** se zařazuje na prvním stupni základního vzdělávání. Žáci se učí tvořit skupiny podle velikosti, řadit předměty podle určitých vlastností a společných jevů. Rozvíjí si prostorovou a směrovou orientaci, logické myšlení a paměť, učí se chápat a osvojovat si kvantitativní vztahy.

Tematický okruh **Čísla a početní operace** je zařazen na 1. stupni i na 2. stupni. Žáci se postupně seznamují s reálnými čísly, osvojují si rozklad čísel, vytváří si konkrétní představu o číslech, osvojují si postupy základních matematických operací. Jedná se především o sčítání, odčítání a násobení. Získané dovednosti jsou procvičovány a upevňovány při manipulaci s mincemi a bankovkami.

V tematickém okruhu **Základy geometrie** žáci rozeznávají a pojmenovávají základní geometrické útvary, poznávají geometrická tělesa, se kterými se setkávají ve svém nejbližším okolí. Učí se používat geometrické pomůcky a správně s nimi zacházet.

V tematickém okruhu **Závislosti, vztahy a práce s daty** se žáci učí třídění a seskupování dat podle určitých kritérií, jejich vzájemné souvislosti a závislosti. Osvojují si základy měření, seznamují se s časovými souvislostmi, určují čas, učí se základní jednotky délky, hmotnosti a obsahu.

1.stupeň

Vyučovací předmět	ročník					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Matematika	1+1	2	2	2+1	2+1	3

Časová dotace vyučovacího předmětu Matematika byla posílána disponibilní časovou dotací v 1.ročníku, ve 4. a 5. ročníku.

2.stupeň

Vyučovací předmět	ročník			
	7.	8.	9.	10.
Matematika	3	3	3	3

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- pracovat s učebnicemi, učebními materiály a učebními pomůckami
- dokázat uplatnit zkušenosti v praktických situacích
- zvládat základy počítání a využívá je ke svému vzdělávání
- dle svých možností pracovat při výuce s počítačem

Učitel:

- zaměřuje snahu k žákovi, aby získával informace z více zdrojů – učební texty, knihovna, výukové programy apod.
- navozuje situace, kde si žák může ověřovat získané poznatky a dovednosti
- při práci s žákem uplatňuje individuální přístup a připravuje IVP, které průběžně doplňuje a modifikuje

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- snažit se překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- obracet se o pomoc při řešení problému ke vhodné osobě
- využívat při řešení matematických problémů zažitý postup, nápodobu

Učitel:

- průběžným monitorováním a rozбором problémových situací se snaží navést žáka rozpoznávat a pojmenovat konkrétní problémy a jejich závažnost
- buduje atmosféru vzájemné důvěry a vytváří prostor ke sdělování problémů
- pomáhá žákovi překonávat problémy ve výuce s ohledem na stupeň postižení

Kompetence komunikativní

Žák by měl

- dokázat přiměřeně komunikovat
- chápat používané učební materiály
- chápat sdělení učitele
- používat komunikaci prostřednictvím matematických symbolů

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek a názorů
- nácvikem učí poznávat a správně používat různé učební materiály
- jasně formuluje své požadavky vůči žákovi
- učí jej využívat matematické symboly a znaky

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- dokázat se orientovat ve svém okolí a různých životních situacích
- účastnit se života třídy a celé školy

Učitel:

- pomáhá žákovi orientovat se v obtížných situacích a jejich objasňováním, rozbořem a hledáním řešení – procvičuje modelové situace
- formou rozhovoru učí žáka poznat a pojmenovat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování narušující soužití v kolektivu, vhodně využívá pochvaly

Kompetence občanské

Žák by měl:

- dokázat se vhodně zapojit do života ve společnosti
- chránit si své zdraví

Učitel:

- stimuluje žáka rozpoznávat a vyhodnocovat pozitivní a negativní projevy chování
- nácvikem praktických situací seznamuje žáka s fungováním důležitých orgánů a institucí
- vhodným výchovným působením motivuje žáka k pochopení významu zdraví a je mu příkladem

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- pracovat podle pokynů učitele nebo podle návodů
- pracovat na splnění zadaného úkolu

Učitel:

- zaměřuje činnost podle individuálních schopností, dosažené zručnosti, úrovně motoriky a míry postižení
- podle možností žáka zadává úkoly
- motivuje a reaguje odměnou za splnění úkolu
- zapojuje do školních aktivit rodiče

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. období

1. ročník

Řazení a třídění předmětů

- pojmy všechno-nic, všichni-nikdo, malý-velký, krátký-dlouhý, stejně-více-méně

Čísla a početní operace

- pojem čísla 1, číslice 1
- pojem čísla 2, číslice 2
- sčítání a odčítání v oboru do 2

2. ročník

Řazení a třídění předmětů

- procvičování pojmů všechno-nic, všichni-nikdo, malý-velký, krátký-dlouhý, stejně-více-méně
- osvojování pojmů větší-menší, kratší-delší, hodně-málo, širší-užší

Čísla a početní operace

- procvičování čísel 1,2
- pojem čísla 3, číslice 3, sčítání a odčítání v oboru do 3
- pojem čísla 4, číslice 4, sčítání a odčítání v oboru do 4

Závislosti, vztahy a práce s daty

- ozklad čísel 2, 3, 4

Základy geometrie

- poznávání a pojmenování základních rovinných obrazců (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)
- rozlišování geometrických tvarů na různých předmětech ve třídě, na chodbě a v jiných prostorách školy

3. ročník

Řazení a třídění předmětů

- řazení předmětů podle pojmů nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole
- třídění předmětů podle kritérií velikost, barva, tvar, obsah
- řazení předmětů zleva doprava

Čísla a početní operace

- pojem čísla 5, číslice 5
- psaní číslic 1-5 podle diktátu
- sčítání a odčítání s užitím názoru v oboru do 5
- matematické pojmy +, -, jejich správný zápis
- orientace v číselné řadě do 10

Závislosti, vztahy a práce s daty

- číselná řada vzestupná a sestupná
- rozklad čísel v oboru do 5
- porovnávání čísel
- mince 1, 2, 5 Kč, počítání s mincemi

Základy geometrie

- rozlišování a rozpoznávání základních geometrických obrazců
- porovnávání délek různých předmětů, rozlišení pojmů kratší-delší

Očekávané výstupy na konci 1. období

Řazení a třídění předmětů

Žák by měl:

- orientovat se v pojmech všechno-nic, hodně-málo, malý-velký, dlouhý-krátký, stejně-víceméně, široký, úzký
- orientovat se v prostoru- nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole
- řadit předměty zleva doprava
- třídit předměty podle barev, velikosti, tvaru, obsahu

Čísla a početní operace

Žák by měl:

- číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10
- orientovat se v číselné řadě 1-10
- sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5
- znát matematické pojmy +, - a umět je zapsat
- umět rozklad čísel v oboru do 5
- psát číslice 1-5 i podle diktátu

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák by měl:

- používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- modelovat jednoduché situace podle pokynů, s využitím pomůcek
- doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10
- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Základy geometrie

Žák by měl:

- poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh)
- rozlišit geometrické tvary na různých předmětech
- porovnat délky jednotlivých předmětů, rozlišovat kratší-delší

2. období

4. ročník

Řazení a třídění předmětů

- řazení předmětů podle kritérií větší-menší, kratší-delší, širší- užší
- orientace na ploše

Čísla a početní operace

- sčítání a odčítání v oboru do 5
- početní spoje s nulou
- pojem přirozeného čísla 6-7
- čtení a psaní číslic 6, 7
- pojem čísel 8, 9, 10, čtení a psaní číslic 8, 9, 10
- sčítání a odčítání do 10

Závislosti, vztahy a práce s daty

- číselná řada vzestupná a sestupná do 10
- rozklad čísel v oboru do 10
- porovnávání čísel
- manipulace s drobnými mincemi (1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 10 Kč)

Základy geometrie

- rozlišování a rozpoznávání základních geometrických obrazců (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh)
- kreslení křivých a rovných čar
- nácvik používání pravítka

5. ročník

Řazení a třídění předmětů

- řazení předmětů podle kritérií vlevo, vpravo, uprostřed, drahý- levný, dražší-levnější,
- orientace na ploše
- porovnávání množství, tvoření skupin o daném počtu prvků

Čísla a početní operace

- numerace do 20, pojem přirozených čísel do 20, číslice do 20
- rozklad čísel v oboru do 20
- porovnávání čísel v oboru do 20
- sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku
- sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku

Závislosti, vztahy a práce s daty

- používání výrazů vpravo, vlevo
- určování času s přesností na celé hodiny
- rozlišování pojmů rok, měsíc, den
- doplňování jednoduché posloupnosti do 20
- manipulace s drobnými mincemi (1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 10 Kč, 20 Kč)

Základy geometrie

- kreslení rovných a křivých čar
- rozlišení křivky a přímky
- používání pravítka- upevňování dovedností

6. ročník

Řazení a třídění předmětů

- řazení a třídění předmětů podle pořadí ve skupinách
- přiřazování předmětů podle číselné řady

Čísla a početní operace

- numerace do 100, psaní číslic do 100
- jednoduché příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku
- používání kalkulátoru
- psaní jednoduchých příkladů v oboru do 20 podle diktátu

Závislosti, vztahy a práce s daty

- určování času s přesností na celé hodiny
- jednotka délky 1 metr, měření a odhad délky
- jednotka hmotnosti 1 kilogram, vážení
- bankovky 100 Kč, 50 Kč, mince 50 Kč

Základy geometrie

- kreslení rovných a křivých čar
- používání pravítka- upevňování dovedností
- změření délky předmětu

Očekávané výstupy na konci 2. období

Řazení a třídění předmětů

Žák by měl:

- orientovat se v pojmech větší-menší, kratší-delší, širší-užší
- rozlišovat vlevo-vpravo, uprostřed
- orientovat se na ploše
- porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků
- třídit předměty podle pořadí ve skupinách
- přiřazovat předměty podle číselné řady

Čísla a početní operace

Žák by měl:

- číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100
- umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku
- sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku
- psát číslice do 100
- zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku
- zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu
- řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20
- umět použít kalkulátor

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák by měl:

- používat výrazy vpravo, vlevo
- rozlišovat den, měsíc, rok
- určit čas s přesností na celé hodiny
- znát základní jednotky délky a hmotnosti- metr a kilogram
- doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20
- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi

Základy geometrie

Žák by měl:

- kreslit křivé a rovné čáry
- poznat rozdíl mezi křivkou a přímkou
- používat pravítko při rýsování přímek
- změřit délku předmětu

2.stupeň

7. ročník

Číslo a početní operace

- sčítání a odčítání desítek do 100
- násobky čísla 10 s použitím tabulky násobků
- přiřítání jednociferného čísla k dvoucifernému v oboru do sta bez přechodu přes desítku
- odčítání jednociferného čísla od dvouciferného v oboru do sta bez přechodu přes desítku

Závislosti, vztahy a práce s daty

- určování času s přesností na půlhodiny
- jednotky délky 1 metr, 1 centimetr
- jednoduché příklady s užitím bankovek a mincí
- jednotky hmotnosti 1 kilogram, 1 gram

Základy geometrie

- rýsování a pojmenování křivek a přímek
- užití pravítka
- znázornění a pojmenování základních rovinných útvarů

8. ročník

Číslo a početní operace

- sčítání dvou dvouciferných čísel bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (písemně i z paměti) s využitím názoru
- násobky čísla 2 a čísla 5 s použitím tabulky násobků
- odčítání dvouciferných čísel bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (písemně i z paměti) s využitím názoru

Závislosti, vztahy a práce s daty

- určování času – procvičování učiva
- počítání s bankovkami a drobnými mincemi
- procvičování jednotek délky a hmotnosti
- jednotky objemu 1 litru, polovina litru, decilitr

Základy geometrie

- rýsování přímky a úsečky
- měření délky přímky a úsečky

9. ročník

Číslo a početní operace

- nácvik práce s kalkulátorem

- řešení praktických početních příkladů a jednoduchých slovních úloh
- užití násobkových řad 2, 5, 10 s použitím tabulky
- čtení a psaní číslic do 1000

Závislosti, vztahy a práce s daty

- určování času- seznámení s digitálním zápisem času
- určování hmotnosti- vážení předmětů a osob, jednotka 1 tuna
- určování délky- měření rozměrů předmětů
- určování objemu- kolik se vejde do nádoby

Základy geometrie

- nácvik rýsování pomocí kružítko
- měření délky úsečky, porovnávání úseček podle délky-kratší, delší

10. ročník

Čísla a početní operace

- procvičování práce s kalkulátorem
- upevňování dovedností v numeraci do 100
- čtení a psaní čísel do 1000
- počítání s pomocí bankovek a mincí

Závislosti, vztahy a práce s daty

- digitální a analogové hodiny, používání budíku
- práce s tabulkami- doplňování údajů do jednoduchých tabulek podle zadaných kritérií
- jednotky objemu, času, délky, hmotnosti- využití na praktických příkladech

Základy geometrie

- nácvik rýsování pomocí kružítko
- upevňování dovedností s pravítkem
- rýsování přímek a úseček a porovnávání jejich délky

Očekávané výstupy na konci 2.stupně

Čísla a početní operace

Žák by měl:

- psát a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000
- orientovat se na číselné ose
- sčítat a odčítat písemně dvouciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s využitím názoru
- používat násobkové řady 2, 5, 10 s použitím tabulky
- umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy
- pracovat s kalkulátorem

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák by měl:

- znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času a objemu
- zvládat početní úkony s penězi
- orientovat se v čase, určovat čas s přesností na půlhodiny
- doplňovat údaje v jednoduché tabulce

Základy geometrie

Žák by měl:

- umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami
- používat základní geometrické pojmy
- znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary
- rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit
- měřit a porovnávat délku úsečky
- poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj:

Poznávací schopnosti

8. ročník- Měření času- na různých typech hodin- integrace do výuky

Spolupráce a soutěživost

10. ročník-Hry, soutěže a kvízy- integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Vzdělávací předmět Matematika má úzké vazby téměř se všemi ostatními vzdělávacími oblastmi.

Čtení a Psaní - čtení číslic v mluveném a psaném projevu, zápis číslic do písemné podoby, vyhledávání číselných informací v textu, přepis čísel na počítači slovně.

Informatika - základní znalost práce s matematickými výukovými programy, umět využít počítač při numeraci dle vzdělávacího plánu.

Člověk a svět, Člověk a příroda , Člověk a společnost - naučené poznatky aplikovat do řeči čísel, která žáci ovládají a dokáží zapsat.

Umění a kultura j- možnost pokusit se řeč čísel převést do oblasti uměleckého ztvárnění.

Člověk a zdraví - při pohybových aktivitách možnost změření konkrétního výkonu, porovnání se spolužákem, změření tělesné výšky a hmotnosti a řadu jiných prolínajících se aktivit.

Vzdělávací oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Vzdělávací oblast je realizována od 5. ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu Informatika.

INFORMATIKA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Informatika zahrnuje základy práce s osobním počítačem a vybranými výukovými programy a speciálními výukovými programy. Do tohoto předmětu můžeme zařadit práci s webovým prohlížečem a popřípadě také sdělení informací pomocí internetové pošty. Výuka probíhá v počítačové a v kmenové učebně.

Vyučovací předmět	ročník					
	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Informatika	1	1	1	1	1	1

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- vyhledávat, zpracovávat informace
- používat správné termíny při ústních sděleních
- využívat získané dovednosti ve výuce v jiných předmětech
- získávat představy o využití výpočetní techniky v dalším životě

Učitel:

- zadává úkoly umožňující vyhledat informace
- rozšiřuje slovní zásobu žáků tím, že vyžaduje používání správných termínů, znaků a symbolů ve spojení s konkrétními situacemi
- ve spolupráci s ostatními vyučujícími pomáhá žákům využívat získaných dovedností ve výuce v jiných předmětech
- na vhodných příkladech ukazuje možnosti využití výpočetní techniky v dalším životě

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- nenechat se odradit případným nezdarem
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

Učitel:

- podporuje u žáků snahu nenechat se odradit případným nezdarem
- podporuje žáky v dovednosti požádat o pomoc při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky

Učitel:

- vytváří situace pro využití informačních prostředků ke komunikaci

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- rozpoznávat rizikové a nevhodné chování, je seznámen s jeho možnými důsledky

Učitel:

- pomáhá žákům orientovat se v prostředí, ve kterém žijí
- umožňuje žákům spolupracovat v týmu
- pomáhá žákům rozpoznávat rizikové situace

Kompetence občanské

Žák by měl:

- využívá osvojené návyky a dovednosti z informačních technologií pro zapojení do běžného života člověka
- dodržuje pravidla práce na PC, na internetu
- chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu

Učitel:

- zdůrazňuje důležitost informačních technologií pro každodenní život člověka
- dohlíží na dodržování pravidel práce žáků na PC, na internetu
- vyžaduje od žáků respektování zásad zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

Učitel:

- vyžaduje dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce, dodržování řádu učeben s výpočetní technikou
- pomáhá žákům vyhledávat informace o jejich následných možnostech dalšího vzdělávání
- vyžaduje od žáků pečlivé zpracování zadaných úkolů

Žák by měl:

- má osvojené hygienické návyky, dodržuje řád učeben s výpočetní technikou
- využívá získané znalosti v jiných předmětech
- podle instrukcí plní jednoduché zadané úkoly

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

5.a 6.ročník

Základy práce s počítačem

- seznámení se s monitorem, klávesnicí, myší
- základy obsluhy PC
- software počítače – textový editor, herní a zábavné výukové programy
- zásady bezpečnosti práce spojených s využíváním výpočetní techniky

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl

- ovládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práce s myší
- pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynů
- dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou

7. a 8. ročník

Základy práce s počítačem

- práce s monitorem, klávesnicí a myší
- základy obsluhy PC
- software počítače – textový editor, herní a zábavné výukové programy
- zásady bezpečnosti práce spojených s využíváním výpočetní techniky
- prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky

9. a 10. ročník

- základní funkce textového a grafického editoru
- přídatná zařízení PC, použití a obsluha tiskárny
- výukové a herní programy
- symboly alternativní komunikace na PC
- možnosti vyhledávání informací pomocí internetu
- základní způsoby elektronické komunikace
- mobilní telefon, e-mail

Očekávané výstupy na konci 2.stupně

Žák by měl

- ovládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práce s myší
- pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynů
- zvládat psaní známých písmen na klávesnici
- dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou
- zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace
- zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy
- vyhledat potřebné informace na internetu podle pokynů
- dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou
- zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS

Průřezová témata

Environmentální výchova

7.r.

Ekosystémy -pracovat s vybranými přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynů-
integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Přírodověda - výukové programy, internet

Vlastivěda - výukové programy, aktuální zprávy na internetu, třídění obrázků souvisejících s učivem

Výchova ke zdraví - informace o sportovních akcích

Pracovní výchova - náměty, motivace k práci a procvičování jemné motoriky, receptury

Výtvarná a hudební výchova - náměty, motivace, poslech hudby, estetické cítění

Výukové programy lze využívat i v předmětu **Matematika** a **Řečová výchova**.

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast je na 1.stupni realizována prostřednictvím předmětu Věcné učení.

VĚCNÉ UČENÍ

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Věcné učení rozvíjí vnímání žáků a základní poznatky žáka o okolním světě, životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Žáky směřuje ke správnému pojmenovávání předmětů, jevů a situací na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností. Žáci získávají dovednosti, které jim následně pomáhají co nejsamostatněji se orientovat a pohybovat v okolním prostředí a adekvátně k míře svého postižení si počínat při řešení různých životních situací.

Výuka je realizována v kmenové třídě a v přírodě.

Vyučovací předmět	ročník					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Věcné učení	2	2	3	3	3	3

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Věcné učení je členěn do tematických okruhů:

Místo, kde žijeme

Lidé kolem nás

Lidé a čas

Rozmanitost přírody

Člověk a jeho zdraví

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* žáci poznávají své nejbližší okolí (kmenovou třídu, školní prostředí), nacvičují orientaci v něm a chápou ho jako místo, kde se mohou cítit bezpečně. Svě znalosti dále rozšiřují o nejbližší okolí školy, bydliště a další důležitá místa v obci, regionu, zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci osvojují základy společenského chování a jednání. Nacvičují adekvátní chování při setkání s cizími lidmi. Při praktických činnostech se snaží vzájemně spolupracovat se svými spolužáky. Uvědomují si odlišnost skupin lidí a nutnost tyto odlišnosti tolerovat. Připravují se na zvládání krizových situací.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* si žáci osvojují dovednost orientovat se v čase. Rozlišují průběh denních činností, rozlišují děj v přítomnosti, minulosti a budoucnosti. Poznávají, jak se život a věci v toku času vyvíjejí a mění. Prakticky poznávají způsob života v nejbližším okolí, poznávají význam historických památek v místě bydliště.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* se žáci seznamují se změnami v přírodě v průběhu roku. Při praktických činnostech sledují jednotlivá roční období a změny v nich. Vytvářejí si vztah k přírodě a uvědomují si důležitost ochrany životního prostředí.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají sami sebe prostřednictvím svého těla. Osvojují si správné hygienické návyky a sebeobslužné činnosti podle svých možností. Poznávají, co jejich zdraví prospívá, co ho poškozuje a snaží se o své zdraví pečovat.

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- orientovat se správně v učebnicích a pracovních sešitech
- pochvalu chápat jako motivační zdroj k dalšímu učení
- získané zkušenosti adekvátně uplatňovat v praktických situacích

Učitel:

- používá různé zdroje osvojení nových poznatků
- předkládá úkoly takové obtížnosti, aby je žák byl schopen splnit, motivuje žáka k dalšímu učení kladným hodnocením, povzbuzuje žáka při plnění úkolů
- zadává žákovi úkoly vycházející v co největší míře z praktického života

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- vědět na koho se obrátit o pomoc, pokud se vyskytne jakýkoli problém, který neumí sám vyřešit
- známé a opakující se situace umět řešit na základě nápodoby a vlastních zkušeností

Učitel:

- formou dramatizace a praktickými úkoly směřuje žáka ke zvládnutí běžné praktické činnosti
- vytváří vstřícné prostředí, předkládá modelové situace, které žáci mohou využít při žádosti o pomoc v praktickém životě

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- komunikovat se spolužáky a známými osobami přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a podle svých individuálních možností na ně adekvátně reagovat
- umět vyjádřit souhlas, nesouhlas, poděkovat, poprosit, pozdravit, požádat

Učitel:

- rozšiřuje slovní zásobu žáků a umožňuje jim osvojit si základní pravidla chování
- podporuje přátelské vztahy ve třídě a rozvíjí schopnosti žáka komunikovat i v širší společnosti
- zadává jednoznačné, srozumitelné otázky a pokyny

Kompetence občanské

Žák by měl:

- dodržovat společenské normy a pravidla soužití dle svých individuálních možností
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování
- chovat se dle svých individuálních možností v situacích ohrožujících zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Učitel:

- zapojuje žáky do činností a aktivit školy podporujících zdraví a zdravý životní styl
- předkládá modelové situace i praktické činnosti, které žáka podněcují k rozpoznání pozitivních a negativních projevů chování
- pomáhá žákům pochopit zásady osobní bezpečnosti ve škole i mimo ni

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- orientovat se v základních vztazích mezi lidmi
- znát své nejbližší prostředí, ve kterém žije a zvládat orientaci v něm
- uplatňovat a dodržovat základní návyky společenského chování
- rozpoznat nevhodné chování

Učitel:

- rozvíjí u žáka schopnost respektovat dospělé i vrstevníky
- vytváří modelové situace k poznávání prostředí, které je žákovi blízké
- jasně a jednoznačně stanovuje pravidla chování a vzájemného soužití
- zařazuje modelové situace, v nichž žáci rozeznávají vhodné a nevhodné chování

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- zvládat sebeobsluhu a základní hygienické návyky
- podle naučeného stereotypu plnit jednoduché úkoly
- pracovat podle určených pravidel v týmu a být schopen tato pravidla respektovat
- dostatečně se v plné míře soustředit na pracovní výkon a být schopen při něm vytrvat

Učitel:

- zařazuje činnosti vedoucí k upevnění základních prvků sebeobsluhy
- vytváří vzorové situace na procvičování jednoduchých úkolů
- uplatňuje zásady bezpečnosti zdraví při práci
- zařazuje práci ve dvojicích a skupinách tak, aby si žák zvykal na vzájemnou spolupráci
- volí takové pracovní činnosti, které jsou zvládnutelné v kratších časových intervalech, popřípadě hodnotí dílčí výsledky

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. období

1.ročník

- škola
- prostředí školy
- život ve škole
- život v okolí školy
- orientace v okolí školy
- cesta do školy - bezpečnost
- základy dopravní výchovy
- podzim – změny v přírodě
- podzim na zahradě
- domov
- domov a jeho okolí
- zima – změny v přírodě
- tradiční lidové svátky, místní zvyky
- oblékání a sportování v zimě, bezpečnost při hrách
- adresa bydliště
- rodina
- příbuzenské vztahy
- jaro – změny v přírodě
- jarní práce, jarní květiny
- den, týden
- rozvržení denních činností
- lidské tělo
- části lidského těla
- léto – změny v přírodě
- plody a nebezpečí léta
- základy dopravní výchovy
-

2.ročník

- zásady bezpečného chování při hrách
- cesta do školy – bezpečnost, dopravní výchova
- prostředí školy
- život ve škole a jejím okolí

- rodina
- mezilidské vztahy
- roční období
- podzimní měsíce
- krajina na podzim
- podzim na zahradě, na poli
- příroda v ročních obdobích
- znaky ročních období
- sezónní práce na zahradě
- den, týden, měsíce
- denní režim
- základní pravidla společenského chování
- sebeobsluha
- péče o zdraví
- zdravá výživa a pitný režim
- - tradiční lidové svátky
- - ochrana přírody

3.ročník

- domov a jeho okolí
- prostředí školy
- znaky ročních období
- charakteristické znaky krajiny na podzim
- obec (město)
- okolní krajina v místní oblasti
- rodina a společnost
- role členů rodiny
- pracovní činnosti
- osobní bezpečí
- orientace v čase
- rok
- kalendář
- tradiční lidové svátky
- chování živočichů
- sezónní práce na zahradě
- sezónní práce na poli
- ovoce a zelenina
- péče o ovocné stromy
- roční období
- charakteristické počasí v různých ročních obdobích
- chování v přírodě
- osobní hygiena
- nemoc
- osobní bezpečnost při výletech
- bezpečnost o prázdninách - koupání

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák by měl:

- znát název své obce a adresu bydliště;
- zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově a jejím okolí;

- poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola);
- ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy;
- znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy;
- znát jména spolužáků a svých učitelů;
- mít osvojené základy společenského chování – umět pozdravit, poprosit, poděkovat
- poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti;
- vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi;
- zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer);
- znát rozvržení svých denních činností;
- znát dny v týdnu;
- rozlišit roční období podle charakteristických znaků ;
- popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích;
- poznat nejběžnější druhy domácích zvířat;
- pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny;
- popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřka, vítr);
- znát základní zásady pobytu v přírodě;
- dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu;
- pojmenovat hlavní části lidského těla;
- dokázat upozornit na své zdravotní potíže;
- vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech, a při koupání.

2. období

4.ročník

- škola, cesta do školy
- kulturní zajímavosti v nejbližším okolí
- charakteristické znaky krajiny na podzim
- pracovní činnosti
- chování v krizových situacích
- protiprávní jednání a jeho postih (krádeže)
- situace hromadného ohrožení
- chování při požáru
- důležitá telefonní čísla
- určování času
- charakteristické znaky krajiny v zimě
- tradiční lidové svátky
- péče o zvířata a ptáky
- okrasné stromy a keře
- les
- péče o životní prostředí
- nemoc, sdělení potíží
- chování v době nemoci
- ošetření drobných poranění
- charakteristické znaky krajiny na jaře
- osobní bezpečí
- bezpečné chování v silničním provozu
- chování při mimořádných událostech
- charakteristické znaky letní krajiny

5. ročník

- základní instituce v obci a jejím okolí
- základní pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády
- mezilidské vztahy (tolerance k odlišnostem spolužáků)
- pracovní činnosti
- ohrožení sociálně patologickými jevy
- protiprávní jednání a jeho postih (šikana, zneužívání)
- situace hromadného ohrožení, chování při vyhlášení poplachu
- určování času
- roční období a měsíce
- naše země v dávných dobách
- způsob života v pravěku
- současnost a minulost v našem životě (rozdíly ve způsobu života)
- tradiční lidové svátky
- chování živočichů
- listnaté a jehličnaté stromy a keře
- ochrana přírody
- lidské tělo, části lidského těla
- osobní hygiena
- ošetření drobných poranění
- bezpečné chování v silničním provozu
- chování při mimořádných událostech

V některých tématech se učivo 5. ročníku stýká a navazuje na učivo 4. ročníku..

6.ročník

- historické zajímavosti v nejbližším okolí
- bezpečnost
- základy dopravní výchovy
- okolní krajina v regionu
- charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích
- regionální zvláštnosti
- nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy a jejich prevence
- protiprávní jednání a jeho postih (týrání)
- situace hromadného ohrožení
- chování při dopravní nehodě
- důležitá telefonní čísla
- současnost a minulost v našem životě (rozdíly ve způsobu života)
- významné historické objekty v regionu
- významné historické objekty v České republice
- regionální pověsti
- tradiční lidové svátky
- proměny přírody v ročních obdobích
- péče o zvířata a ptáky
- sezónní práce na poli
- péče o životní prostředí
- chování při mimořádných událostech
- ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním
- preventivní chování – zneužívání nebezpečných látek

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl:

- popsat cestu do školy podle otázek;
- znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště;
- sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest;
- dodržovat zásady bezpečnosti při hrách;
- dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády;
- projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků;
- pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti;
- rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých;
- vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby;
- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech;
- poznat, kolik je hodin (celé hodiny);
- rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra);
- znát roční období a měsíce;
- porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků;
- seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji;
- poznat rozdíly mezi stromy a keři;
- poznat nejběžnější volně žijící zvířata;
- rozlišit listnaté a jehličnaté stromy;
- vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí;
- znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí;
- uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy;
- dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže;
- vědět, na koho se obrátit o pomoc;
- zvládnout ošetření drobného poranění;
- uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce;
- reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí

1.ročník - moje tělo (lidské tělo) - integrace do výuky

Rozvoj schopnosti poznávání

6.ročník – cvičení dovednosti řešení problémů (chování při mimořádných událostech)- projektový den

Multikulturní výchova

5.ročník:

Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování (základní pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády) - integrace do výuky

Enviromentální výchova

2. ročník:

Vztah člověka k prostředí - způsoby ochrany zdraví (péče o zdraví) - integrace do výuky

3. ročník:

Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody (chování v přírodě) - projektový den

Mezipředmětové vztahy

Český jazyk – opis básní o rodině, škole, čtení pohádek, vyprávění o přírodě a jejích proměnách

Výtvarná výchova – kreslení do pracovních sešitů, malování postavy, rodiny, přírody

Řečová výchova - vyprávění o přírodě a jejích proměnách s důslednou kontrolou výslovnosti

Hudební výchova –lidové písně související s tradičními lidovými svátky

Tělesná výchova – učivo o sportu v jednotlivých ročních obdobích, bezpečnost při hrách, učivo o lidském těle a jeho částech

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Vzdělávací oblast je v 7. - 10. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Vlastivěda.

VLASTIVĚDA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Vlastivěda je důležitý v přípravě žáků na život ve společnosti. Navazuje na předmět Přírodověda. Podílí se na rozvoji osobnosti žáků a na jejich postoji k důležitým děním ve společnosti.

Součástí výuky je výchova k toleranci různých společenských skupin a národnostních menšin, respektování lidských práv, úcta a ochrana přírodního prostředí a kulturních hodnot. Tento předmět seznamuje žáky se základními poznatky o naší historii. Žáci získávají základní vědomosti o fungování společnosti. Vlastivěda je realizována v kmenové učebně, v přírodě, na výstavách a kulturních akcích.

Vzdělávací obsah zahrnuje tyto tematické okruhy:

Historie našeho národa

Člověk ve společnosti

Poznatky o společnosti

Péče o občana

Vyučovací předmět	ročník			
	7.	8.	9.	10.
Vlastivěda	2	2	2	2

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- zajímat se o nové poznatky, dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se koncentraci na učení
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení
- uplatňovat získané poznatky a dovednosti týkající se tématu o vhodném a nevhodném využívání volného času v praktických situacích

Učitel:

- vhodně motivuje žáka k učení (žák je hodnocen za to, co umí, co zvládl, co dokázal, nikoli za to, co neumí)
- v praktických činnostech při hospodaření s penězi umožňuje žákovi pravidelně si ověřovat získané poznatky a dovednosti

Kompetence komunikativní:

Žák by měl:

- komunikovat s druhými lidmi
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých schopností
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápat jednoduché obrazové materiály

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek

- zadává jednoznačné, srozumitelné pokyny a otázky, tím učí žáka naslouchat a co nejlépe porozumět obsahu sdělení
- vytváří ve výuce modelové situace, čímž rozvíjí komunikativní dovednosti žáka, vnitřní pocity, prožitky
- předkládá žákům jednoduché texty a obrazový materiál

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- utvořit si základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientovat se v prostředí ve kterém žije
- umět používat základní návyky společenského chování
- navázat a udržet vztah s vrstevníky, respektovat druhé lidi

Učitel:

- jasně a jednoznačně stanovuje pravidla chování a vzájemného soužití ve škole i mimo školu, umožňuje žákovi podílet se v určité míře na formulaci těchto pravidel
- seznamuje žáka s okolním prostředím, ve kterém žije
- učí žáka základním návykům společenského chování
- zapojuje žáka do třídních a školních soutěží a akcí
- používá různé strategie (hra, dramatizace), které vedou k rozvíjení schopnosti komunikovat a respektovat druhé lidi

Kompetence občanské

Žák by měl:

- mít povědomí o základních právech a povinnostech občana

Učitel:

- pomáhá žákům uvědomit si svoje základní práva a povinnosti jako občanů

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností
- soustředit se na pracovní výkon a vytrvat při jeho plnění

Učitel:

- průběžně vyžaduje od žáků uplatňování hygienických návyků a sebeobsluhy
- dbá o soustředěnost žáků na pracovní výkon a snahu vytrvat při jeho plnění až do konce

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

2.stupeň

- rodina, škola, funkce a struktura rodiny, odpovědnost rodičů za výchovu dětí, práva a povinnosti žáků, vztahy ve škole
- peníze a jejich funkce; hospodaření s penězi
- člověk a volný čas, kultura, sport, volnočasové aktivity
- obec, region, kraj, zajímavosti a významné osobnosti regionu, kraje;
- pravěk, život v pravěku

8.ročník

- první státní útvary na našem území
- významné osobnosti našich dějin
- naše vlast, významné události a osobnosti, které proslavily naši vlast; státní svátky
- přírodní zajímavá místa v okolí, kulturní památky národní zvyky a obyčeje , regionální pověsti
- nevhodné využívání volného času – ohrožení sociálně patologickými jevy; nebezpečí drog

9.ročník

- světové války a jejich důsledky, vznik samostatné ČSR, první prezident T.G.Masaryk
- prezident republiky, státní orgány a instituce, státní občanství; státní symboly
- mezilidské vztahy , základní pravidla společenského chování; mezilidská komunikace; úcta k člověku
- lidská práva, práva dítěte a jejich ochrana, rodinné právo; týrané a zneužívané dítě; šikana; diskriminace
- zdravotní a sociální péče, systém zdravotní péče; zdravotní a sociální pojištění, sociální zabezpečení; orgány instituce zdravotní a sociální péče; pomáhající organizace
- uvědomit si rizika a důsledky protiprávního jednání
- rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany
- využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací
- mít svoje nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí

10.ročník

- vznik České republiky; vstup ČR do EU
- rovnoprávné postavení žen a mužů; rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin
- člověk a právo, práva a povinnosti občana, policie, soudy; právní dokumenty občana; druhy a postihy protiprávního jednání; trestná činnost mládeže
- evropská integrace; postavení ČR v rámci EU
- vzdělávání v ČR, právo na vzdělání, význam vzdělání, příprava na profesní uplatnění
- pracovní uplatnění, kvalifikace, rekvalifikace; odměna za práci; nezaměstnanost, pracovní úřady; finanční podpora v nezaměstnanosti

Očekávané výstupy na konci 2.stupně

Žák by měl:

- poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí
- mít základní poznatky z období počátku českého státu
- vědět o význačných osobnostech našich dějin
- mít představu o významných historických událostech v naší zemi
- mít základní informace o otázkách rodinného života, rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků

- respektovat pravidla společenského soužití
- uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování
- znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
- vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu
- tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti
- znát symboly našeho státu a jeho hlavního představitele
- být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů
- uvědomit si rizika a důsledky protiprávního jednání
- být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU
- dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu
- rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany
- využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací
- mít svoje nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí

Průřezová témata

Environmentální výchova

7.r

Vztah člověka k prostředí - Obec, region –integrace do výuky

Multikulturní výchova

10.r.

Kulturní rozdíly - Evropská integrace - respektování zvláštností různých etnik, právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi - integrace do výuky

Osobnostní a sociální výchova

9.r

Seberegulace a sebeorganizace - Člověk a volný čas:– organizace vlastního času–integrace do výuky
Nevhodné využívání volného času – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mezipředmětové vztahy

Vlastivěda poskytuje řadu motivačních námětů pro ostatní předměty a na druhé straně je poznatků získaných v ostatních předmětech využíváno v **Prvouce**. Těsné jsou mezipředmětové vztahy s **Pracovní výchovou a Výtvarnou výchovou**. Některé učivo se shoduje s učivem **Pracovního výchovy** (např. lepení modelů krajin). Dovednosti z **Výtvarné výchovy** používají při malování okolní krajiny a významných objektů, o kterých se učí. V rámci předmětu **Informatika** vyhledávají podle svých možností informace o probíraném historickém období a významných osobnostech. **Hudební výchova** prostřednictvím krajoových písní - hovořících o krajině, zvycích a životě, doplňuje probírané učivo vlastivědy.

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

Vzdělávací oblast je realizována prostřednictvím předmětu Přírodověda.

PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Přírodověda umožňuje žákům seznámit se s přírodou a její propojeností s životem člověka. Žáci se učí o přírodních zákonitostech, které lze uplatnit v praktickém životě. Rozšiřují si vědomosti o vlivu lidské činnosti na stav životního prostředí, uvědomují si závislost člověka na přírodních zdrojích.

Vyučovací předmět Přírodověda je realizován v kmenové učebně, v přírodě.

Vyučovací předmět	ročník			
	7.	8.	9.	10.
Přírodověda	3	3	3	3

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- třídit informace o přírodě
- využívat základní znalosti a uplatňovat je v praktických situacích

Učitel:

- pomáhá žákům třídit informace o přírodě
- umožňuje žákům získat informace a využívat je v běžném životě

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- vnímat problémové situace

Učitel:

- předkládá žákům problémy vázané na učební látku i každodenní život

Kompetence komunikativní:

Žák by měl:

- komunikovat s druhými lidmi
- vyjadřovat své pocity a prožitky vhodným způsobem

Učitel:

- vhodnými podněty podporuje žáky ve komunikaci s blízkým okolím
- zadáváním jednoznačných otázek vyžaduje od žáků jasné a srozumitelné odpovědi – verbální i neverbální

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- rozpoznávat rizikové a nevhodné chování a jeho možné důsledky
- uvědomit si nebezpečí psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby

Učitel:

- upozorňuje žáky na možná nebezpečí v souvislosti s jejich vlastní osobou

Kompetence občanské

Žák by měl:

- chránit své zdraví, uvědomovat si význam zdravého životního stylu
- vytvářet si ohleduplný vztah k přírodě, ke kulturním výtvorům, k ochraně přírody

Učitel:

- podporuje žáky v pochopení významu zdraví, seznamuje je s důsledky zneužívání návykových látek
- vyžaduje od žáků ohleduplný vztah k přírodě, k její ochraně a ke kulturním výtvorům

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- dodržovat zásady ochrany zdraví a podílet se na ochraně životního prostředí
- utvářet si pracovní návyky, dodržovat vymezená pravidla

Učitel:

- zapojuje žáky do činností a aktivit školy podporujících zdraví a do propagace zdravého životního stylu
- vyžaduje dodržování pracovních návyků a pravidel bezpečného chování ve škole i mimo ni

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

7. ročník

- základní fyzikální vlastnosti látek
- pohyby těles, pohyb a klid těles
- jednoduché stroje a jejich užití v praxi
- vlastnosti látek, hustota, rozpustnost, nebezpečné látky a přípravky, značení a užívání běžných chemikálií
- zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě
- stavba, tvar a funkce rostlin, význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin
- poznávání běžných druhů a zástupců rostlin
- význam rostlin a jejich ochrana, využití hospodářsky významných rostlin; chráněné rostliny, léčivé rostliny; plody jedovatých rostlin
- mapa, orientace na mapě podle barev; hranice kraje, republiky, sousední státy
- kraje, města, doprava

8. ročník

- druhy energie; elektrická energie; jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením
- přeměny skupenství, tání a tuhnutí; teplota varu kapaliny
- mimořádné události, úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů, ekologické katastrofy
- vliv teploty a míchání na rychlost rozpuštění pevné látky
- voda; voda v přírodě; pitná a užitková voda, odpadní vody, čistota vody

- vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu; čistota ovzduší, smog,
- paliva, ropa, uhlí, zemní plyn; příklady využití
- bílkoviny; tuky; sacharidy; vitamíny a jejich zdroje, vliv na zdraví člověka
- houby s plodnicemi, jedlé, jedovaté, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
- přírodní zajímavosti regionu, zásady ochrany přírody a životního prostředí

9. ročník

- zdroje zvuku; ozvěna; hudební nástroje; škodlivost nadměrného hluku
- elektrické spotřebiče, dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji
- stavební pojiva, cement, vápno, sádra; užití v praxi, bezpečnost při práci
- plasty, použití, likvidace
- významní zástupci vybraných skupin živočichů podle životního prostředí, voda vzduch země
- rozšíření, význam a ochrana živočichů; hospodářsky významné druhy; kriticky ohrožené druhy
- stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla
- místní region, zeměpisná poloha, ohraničení vzhledem k okolním regionům
- ČR – zeměpisná poloha, členitost

10. ročník

- zdroje světla; využití zrcadel, praktické využití optických přístrojů
- pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce, měsíční fáze
- označování a symboly nebezpečných látek
- hořlaviny, zásady zacházení; 1. pomoc při popálení nebo poleptání
- léčivé a návykové látky
- ochrana přírody a životního prostředí, chráněná území
- praktické poznávání přírody
- světadíly, moře, oceány, státy EU
- ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, živelné pohromy; chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom

Očekávané výstupy na konci 2. stupně

Žák by měl:

- poznat zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu
- rozeznat zdroje tepla
- rozpoznat jednotlivá skupenství
- rozeznat zdroje zvuku
- vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka
- být informován o zdrojích elektrického proudu
- rozpoznat zdroje světla
- znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji
- být seznámen s pohyby planety Země a jejich důsledky – střídání dne a noci, ročních období
- snažit se rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné
- rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní
- vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnost pro život člověka, zvířat i rostlin
- vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí – továrny, auta
- poznat, podle etikety, chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat
- získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách
- získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období
- vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku

- poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby
- vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování
- znát vybrané zástupce rostlin a živočichů
- znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub
- znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích
- vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- dodržovat zákl. pravidla bezpečného chování při poznávání přírody
- vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince
- orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny
- najít na mapě zeměpisnou polohu ČR a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice
- vyhledat na mapě kraj podle bydliště nebo místa školy
- orientovat se na mapě města podle významných bodů
- vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu na území ČR, do zahraničí
- vědět o přírodních zvláštностech a kulturních zajímavostech svého regionu
- uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě
- přiměřeně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života

Průřezová témata

7.ročník

Environmentální výchova

Lidské aktivity a problémy životního prostředí - Využití hospodářsky významných rostlin

8.ročník

Environmentální výchova

Voda, Vzduch, Paliva : Základní podmínky života

9.ročník

Environmentální výchova

Místní region, zeměpisná poloha, ohraničení vzhledem k okolním regionům : Ekosystémy–integrace do výuky

Osobnostní a sociální výchova

Stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla: Sebepoznání a sebepojetí–integrace do výuky

10.ročník

Multikulturní výchova

Světadíly: Etnický původ–integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Přírodověda poskytuje řadu motivačních námětů pro ostatní předměty. Těsné jsou mezipředmětové vztahy s **pracovní výchovou a výtvarnou výchovou**. Některé učivo se shoduje s učivem **pracovní výchovy** (např. pěstování rostlin v koutku přírody, poznávání rostlin na školním pozemku). Dovednosti z **výtvarné výchovy** používají při malování a modelování přírodnin, o nichž se učí.

V **tělesné výchově** žáci využívají poznatků o lidském těle, správné životosprávě a hygienických návyků. Při pravidelných vycházkách poznávají okolí školy a různá přírodní společenstva.

V **Informatice** využívají vhodných výukových programů.

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací oblast je realizována prostřednictvím předmětu Hudební výchova, Výtvarná výchova a volitelného předmětu Rehabilitační hudební výchova.

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Hudební výchova rozvíjí hudebnost žáků a jejich pohybovou kulturu. Plní i funkce psychoterapeutické – pomáhá žákům k odreagování napětí, ke koncentraci pozornosti a k překonání únavy. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i rozvoj řeči žáků. V Hudební výchově si žáci osvojují jednoduché písničky, říkanky, tanečky, učí se vyjadřovat hudbu pohybem. Rozvíjí si pozornost a paměť. Hudební výchova vytváří kladný vztah k hudbě a potřebu hudby v každodenním životě.

Vyučovací předmět Hudební výchova je realizován v kmenové učebně, v přírodě, ve snoezelenu apod.

1.stupeň

Vyučovací předmět	ročník					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Hudební výchova	2	2	2	1	1	1

2.stupeň

Vyučovací předmět	ročník			
	7.	8.	9.	10.
Hudební výchova	1	1	1	1

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení:

Žák by měl:

- pracovat s učebními materiály a učebními pomůckami
- zajímat se o nové poznatky a chápe pochvalu jako motivaci
- uplatňovat získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Učitel:

- předkládá a pomáhá se orientovat v různých učebních materiálech a pomůckách
- vhodně motivuje žáka k dalšímu učení kladným hodnocením a důrazem na jeho výkony, pokroky a další možnosti
- v praktických činnostech umožňuje žákovi pravidelně a více způsoby si ověřovat získané poznatky a dovednosti

Kompetence k řešení problémů:

Žák by měl:

- snažit se překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- nenechat se při řešení problémů odradit nezdarem
- vědět, na koho se může obrátit při řešení problémů

Učitel:

- průběžným monitorováním a rozбором problémových situací s žákem rozpoznává a pojmenovává konkrétní problémy a jejich vážnost
- soustavným povzbuzováním a kladným hodnocením podněcuje žákovo sebevědomí a důvěru k vlastním rozhodnutím
- otevřeností a atmosférou vzájemné důvěry vytváříme žákovi prostor k sdělování vlastních problémů
- zajišťuje u žáků dostatek příležitostí k zažití úspěchu

Kompetence komunikativní:

Žák by měl:

- dokázat přiměřeně komunikovat s lidmi
- chápat obsah písni, používá slova z písni
- chápat sdělení učitele

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek a názorů
- nácvikem umožňuje poznávat a správně používat různé učební materiály
- jasně formuluje své požadavky
- zapojuje žáka do třídních a školních soutěží a akcí (hudební vystoupení, besídky apod.)

Kompetence sociální a personální:

Žák by měl:

- dokázat navázat vztahy s vrstevníky (požádá o pomoc, nástroj apod.)
- uplatňuje základní návyky společenského chování (poděkuje, pomáhá apod.)
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách (vyzve k tanci, doprovází na hud. nástroje apod.)

Učitel:

- pomáhá žákovi orientovat se v obtížných situacích a jejich objasňováním, rozбором a hledáním řešení
- nabízí možnosti zapojování se do kolektivu prostřednictvím her, tanečků, skupinového zpěvu apod.
- formou rozhovoru pomáhá žákovi poznat a pojmenovat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování narušující soužití v kolektivu, vhodně využívá pochvaly
- vyzývá žáky k ohleduplnosti při hudebních i tanečních projevech

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- pracovat podle pokynů učitele nebo dle návodů používat hudební nástroje

- pracovat na splnění zadaného úkolu

Učitel:

- určuje činnost podle individuálních schopností, dosažené zručnosti, úrovně motoriky a míry handicapu
- zadává činnost dle možností žáka, vhodně motivuje a reaguje adekvátní odměnou při splnění úkolu
- zapojuje do školních aktivit rodiče

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. období

S hudbou se dítě setkává od malička. Proto v počátcích výuky hudební výchovy budeme vycházet ze znalosti jednoduchých lidových písní, které obvykle žáci znají ze zpěvu v rodinách, ze zpěvu podle dětských knížek a ze zpívání v mateřských školkách a dětmi oblíbených hudebních nahrávek.

Při výuce v průběhu celého roku dbáme na to, aby vyučování bylo radostné a dalo žákům co nejvíce citových zážitků. V prvním ročníku mají někteří žáci nevyvinutý hudební sluch, nedovedou či nechťejí zpívat. Pěvecké dovednosti získávají žáci přípravnými cvičeními, která si učitel vytváří z prvků nacvičované písničky. Přitom je dobře využít individuálního zpěvu žáků, kteří intonačně čistě zpívají.

Učitel věnuje péči o hlas žáků pozornost. Dbá, aby žáci

- zpívali lehce, bez křiku, ve vyvětrané místnosti
- nezpívali dlouho ve vysoké nebo nízké hlasové poloze
- nezpívali celou hodinu
- poslouchali se navzájem

K cvičením hlasovým se řadí cvičení dechová. Při nich se žáci učí hospodařit s dechem. Možné je k nim připojit pohyby paží. Hlasová cvičení je vhodné volit jednoduchá, aby se mohla soustředit pozornost k vytvoření krásného tónu a správné výslovnosti samohlásek, souhlásek, slabik i slov.

Cvičení sluchová vychovávají hudební sluch žáků. Písničky se nacvičují v tomto období podle sluchu.

1. ročník

Vokální a instrumentální činnosti

- správné držení těla při dýchání, pravidelné dýchání
- zřetelná výslovnost slov, slovních spojení, říkadel
- zpěv jednoduchých lidových písní a písní zaměřených k ročním dobám, svátkům (koledy) v rozsahu kvinty až sexty
- rytmizace říkadel
- rozlišování zvuků (zvonek, bubínek ...)

Poslechové činnosti

- poslech krátkých skladeb různého charakteru
- poslech říkadel a jednoduchých písní v provedení dětských sborů
- výška, síla, délka tónu

Hudebně pohybové činnosti

- pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky
- spojení tělesných cvičení s hudebním doprovodem
- pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, pohyb, klus v různém tempu – zrychlování, zpomalování, poskoky)

- hudebně relaxační techniky

2. ročník

Vokální a instrumentální činnosti

- správné držení těla při dýchání, pravidelné dýchání
- zřetelná výslovnost slov, slovních spojení, říkadel
- zpěv jednoduchých lidových písní a písní zaměřených k ročním dobám, svátkům (koledy) v rozsahu kvinty až sexty
- rytmizace říkadel
- rozlišování zvuků (hudební nástroj – klavír, housle, kytara)
- hra na tělo (tleskání, dupání)
- hra na jednoduché dětské nástroje

Poslechové činnosti

- poslech krátkých skladeb různého charakteru
- poslech říkadel a jednoduchých písní v provedení dětských sborů
- zpěvní hlasy

Hudebně pohybové činnosti

- pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky
- spojení tělesných cvičení s hudebním doprovodem
- pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, pohyb, klus v různém tempu – zrychlování, zpomalování, poskoky)
- hudebně relaxační techniky

3. ročník

Vokální a instrumentální činnosti

- správné držení těla při dýchání, pravidelné dýchání
- zřetelná výslovnost slov, slovních spojení, říkadel
- zpěv jednoduchých lidových písní a písní zaměřených k ročním dobám, svátkům (koledy) v rozsahu kvinty až sexty
- rytmizace říkadel
- hra na tělo (tleskání, dupání)
- Orffův instrumentář – hůlky, bubínek, tamburína, triangel, případně další předměty (misky, vařečky, pokličky)

Poslechové činnosti

- poslech krátkých skladeb různého charakteru
- poslech říkadel a jednoduchých písní v provedení dětských sborů
- výška, síla, délka tónů
- zpěvní hlasy

Hudebně pohybové činnosti

- pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky
- spojení tělesných cvičení s hudebním doprovodem
- pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, klus v různém tempu – zrychlování, zpomalování, poskoky)
- hudebně relaxační techniky

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák by měl:

- zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem
- užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřené svým schopnostem a dovednostem
- vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehupební i hudební zvuky

- soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby
- naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat
- reagovat pohybem na hudbu

2. období

4., 5., 6. ročník

Vokální a instrumentální činnosti

- rozlišování zvuků hudebních nástrojů (klavír, housle, kytara)
- pravidelné dýchání, správné držení těla při dýchání
- zřetelná výslovnost textů písní a říkadel
- zpěv lidových i umělých písní s doprovodem hudebního nástroje
- vytleskávání rytmu
- rytmická cvičení s využitím Orffova instrumentáře, případně dalších předmětů

Poslechové činnosti

- poslech hudby z rozhlasu, z magnetofonu, z CD
- jakou hudbu máš nejraději
- poslech zpěvu a hry na hudební nástroj
- návštěva besídky, koncertu pro děti

Hudebně pohybové činnosti

- pohybový projev podle hudby, pochod
- rytmické taneční prvky
- pohybové hry s říkadly a popěvky

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl:

- zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem
- rozlišit hudební a nehumánní zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké – dlouhé, vyšší – nižší
- správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytizaci říkadel
- soustředit se na poslech jednoduchých skladeb
- poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách
- propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry

2. stupeň

7., 8. ročník

Vokální a instrumentální činnosti

- rytizace říkadel
- zpěv lidových i umělých písní v rozsahu jedné oktávy, rozvíjení hudební paměti
- nácvik zřetelné výslovnosti a správného dýchání
- poznávání hudebních nástrojů sluchem
- hra na tělo, tleskání, dupání
- hra na orffovské rytmické i melodické nástroje, případně základy hry na zobcovou flétnu

Poslechové činnosti

- poslech krátkých skladeb známých skladatelů
- poslech písniček z magnetofonu, rozhlasu, televize
- návštěva koncertu (např. žákovského koncertu ZUŠ)

Hudebně pohybové činnosti

- pohybové hry s říkadly a popěvky
- pochod podle hudby
- základní kroky polky, mazurka

9., 10. ročník

Vokální a instrumentální činnosti

- zpěv lidových a umělých písní v rozsahu jedné oktávy s doprovodem klavíru, kytary nebo elektronického nástroje
- zpěv koled, ukolébavek, trampských písní s akcentem na správné dýchání a správnou výslovnost textů
- využití Orffových nástrojů, případně základy hry na zobcovou flétnu

Poslechové činnosti

- poslech známých skladeb vážné hudby
- poslech taneční hudby různých žánrů
- návštěva koncertu

Hudebně pohybové činnosti

- pohybové vyjádření hudby, polka, valčík, moderní tance

Očekávané výstupy na konci 2.stupně

Žák by měl:

- využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu
- interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně
- doprovázet podle svých schopností a dovedností písně a rytmické hudební nástroje
- soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů
- zvládnout základní kroky jednoduchého tance

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je prakticky zaměřené a má každodenní využití v běžném životě. Jeho specifikou je zaměření se na pomoc každému žákovi při hledání vlastní cesty k životní spokojenosti, na dobrém vztahu k sobě samému i k dalším lidem a okolí. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti.

4. ročník

Mezilidské vztahy

- vytvoření hudebního pásma spojeného s dramatizací – integrace do výuky

8. ročník

Psychohygiena

- zamyšlení se nad vztahy mezi lidmi, nad vlastní osobou, psychorelaxační techniky (vnímání hudby uklidňující, povzbuzení, motivace) – integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Hudební výchova souvisí s řadou předmětů, díky široké škále metod a technik v ní využívaných.

Zpěv může být zařazován do výuky jakéhokoliv předmětu, může výuku motivovat, může ji uvolňovat, zpestřovat, přinášet pocity dobré nálady a uspokojení.

V prvním období je úzce propojena především s předměty **Čtení, Smyslová výchova, Řečová výchova a Tělesná výchova** – rytmus, rytmizace, hudba spojená s pohybem či slovem apod. Dále prolíná **Pracovní a výtvarnou výchovou** – arteterapeutické prvky, poslech hudby při práci apod. Okrajově se dotýká **Věcného učení** – písničky s tématy probíraného učiva, dramatizace.

V druhém období lze Hudební výchovu spojit s **Čtením** - s poezií, s **Tělesnou výchovou** – tanečky, hudba vyjádřená pohybem, s **Pracovní a výtvarnou výchovou** – poslech hudby při práci, s **Informatikou** – písničky z internetu, CDromy.

Na druhém stupni – je vztah žáků k hudbě podporován účastí v hudebních a pěveckých soutěžích, návštěvami výchovných koncertů, besedami o hudbě. HV se dá dobře propojovat s výukou **Věcného učení** - hudba a písně s tematikou květů, zvířat, vod, lesů, poslech ukázek hudby, které se vztahují k historickým událostem, písně z určité oblasti apod. Dobře se HV dá kombinovat s **Informatikou** – písničky z internetu, vyhledávání hudebních skupin a stylů, videoklipy apod. Do hodin **Dramatické výchovy, Čtení** lze zařadit hudbu spojenou se slovem, dramatizací apod.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Výtvarná výchova jako vyučující předmět rozvíjí estetické cítění, vyjadřování žáků a jejich tvořivost. Prostřednictvím výtvarných činností, vytváří citlivý vztah ke kráse, kultivování estetického vkusu ve vztahu k sobě a okolí, rozvíjí schopnosti žáků, zvláště vnímání, senzibilita, fantazie, vůle, intelekt a tvořivost. Výtvarná výchova je rozhodujícím prvkem celkové rehabilitační práce, harmonizuje dětskou osobnost a umožňuje maximálně možnou socializaci žáka. Přispívá k výchově kladných charakterových vlastností.

Výtvarná výchova je realizována kmenové učebně, v přírodě.

1.stupeň

Vyučovací předmět	ročník					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Výtvarná výchova	2	2	2	1	1	1

2.stupeň

Vyučovací předmět	ročník			
	7.	8.	9.	10.
Výtvarná výchova	1	1	1	1

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení:

Žák by měl:

- pracovat s učebními materiály a učebními pomůckami
- zajímat se o nové poznatky a chápat pochvalu jako motivaci

- uplatňovat získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Učitel:

- předkládá a pomáhá se orientovat v různých učebních materiálech a pomůckách
- vhodně motivuje žáka k dalšímu učení kladným hodnocením a důrazem na jeho výkony, pokroky a další možnosti
- v praktických činnostech umožňuje žákovi pravidelně a více způsoby si ověřovat získané poznatky a dovednosti

Kompetence k řešení problémů:

Žák by měl:

- snažit se překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- nenechat se při řešení problémů odradit nezdarem
- vědět, na koho se může obrátit při řešení problémů

Učitel:

- průběžným monitorováním a rozбором problémových situací žák rozpoznává a pojmenovává konkrétní problémy a jejich vážnost
- soustavným povzbuzováním a kladným hodnocením podněcuje žákovo sebevědomí a důvěru k vlastním rozhodnutím
- otevřeností a atmosférou vzájemné důvěry vytváříme žákovi prostor k sdělování vlastních problémů

Kompetence komunikativní:

Žák by měl:

- dokázat přiměřeně komunikovat
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek a názorů
- vytváří ve výuce modelové situace, čímž rozvíjí komunikativní dovednosti žáka, vnitřní pocity, prožitky

Kompetence sociální a personální:

Žák by měl:

- se dokázat orientovat ve svém okolí a různých životních situacích
- navazovat vztahy s vrstevníky (kolektivní práce apod.)
- uplatňovat základní návyky společenského chování (poděkuje, poprosí, respektuje práci jiných a pomáhá jim apod.)

Učitel:

- pomáhá žákovi orientovat se v obtížných situacích a jejich objasňováním, rozбором a hledáním řešení
- procvičuje modelové situace
- formou rozhovoru pomáhá žákovi poznat a pojmenovat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování narušující soužití v kolektivu, vhodně využívá pochvaly

Kompetence občanské

Žák by měl:

- dokázat se vhodně zapojit do života ve společnosti
- chránit si své zdraví

Učitel:

- umožňuje žákovi rozpoznávat a vyhodnocovat pozitivní a negativní projevy chování
- vhodným výchovným působením motivuje žáka k pochopení významu zdraví a je mu

příkladem

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- pracovat podle pokynů učitele nebo dle návodů
- pracovat na splnění zadaného úkolu

Učitel:

- určuje činnost podle individuálních schopností, dosažené zručnosti, úrovně motoriky a míry handicapu
- zadává činnost dle možností žáka, vhodně motivuje a reaguje adekvátní odměnou při splnění úkolu

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. období

1., 2., 3. ročník

I. Výtvarné osvojování skutečnosti směřující k výchově estetického vnímání, představivosti a výtvarného myšlení. V tematických pracích a v zobrazování přírodních a umělých forem postupně předcházet k uvědomělejší výtvarné činnosti při zachování citového vztahu k zobrazování skutečnosti.

- náměty ze života dětí i dospělých, ilustrace ke známým říkadlům, pohádkám
- výtvarné vyprávění zážitku dítěte kresbou
- zobrazování přírodnin i umělých forem a předmětů denní potřeby
- vyhledávání a výtvarné dotváření přírodních výtvorů na základě fantazie – reliéfní útvary apod.

II. Dekorativní a prostorové práce spojené s experimentováním se zaměřují jména na výtvarný výraz. V užitých, dekorativních a prostorových pracích poznávat vztah mezi funkcí, materiálem a technikou a estetickou stránkou předmětu hmotné kultury.

Kreslení

- rozvinutí grafického pohybu a pohybových představ
- používání měkkého grafického materiálu, voskové a olejové pastely, suché pastely, tabulové křídly, měkké tužky, slabé fixy, prsty...

Malování

- základní dovednosti v práci se štětcem a barvami
- hra s barvou – rozpíjení, zapouštění
- výrazové vlastnosti světlé a tmavé plochy

Prostorové vytváření

- poznávání základních vlastností plastických materiálů
- rozvíjení smyslu pro prostor
- vytváření konkrétních prostorových situací z okolí dítěte na pískovém stole, pískovišti apod.

Dekorativní práce

- rozvíjení smyslu pro rytmus, rytmické řazení různých přírodních prvků, barevných ploch a tvarů, otisků do plastických materiálů, vystřihování, nalepování apod.

III. Výtvarné umění a životní prostředí kultivuje estetické cítění žáků. Řeší úkoly ve vztahu k životnímu prostředí, zejména ke kultuře bydlení a odívání. Navazuje a rozvíjí vztah žáků k volnému umění, užité tvorbě, lidovému umění a k ochraně životnímu prostředí.

Seznamování dětí s ukázkami ilustrací dětských knih: M. Aleš, J. Lada, O. Janeček, J. Čapek, J. Trnka...

- práce s dětskou hračkou a loutkou
- pěstování smyslu pro krásu přírody a vztahu k životnímu prostředí

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák by měl:

- zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních
- uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech

2. období

4., 5., 6. ročník

I. Výtvarné osvojování skutečnosti má stejné cíle a úkoly jako v 1. – 3. ročníku. Při zobrazování přírodních a umělých forem sledovat a vnímat tvar, barvu, linii a světlo, pokus o vyjádření prostorových vztahů.

- v tematických pracích vést žáky k vyjádření své představy o světě, osobních zážitků, vztahu k lidem a ke společnosti s uvědomělým poznáním lidské postavy a její proporce, základní poučení o kompozici
- na základě řízeného pozorování usměrňovat spontánní výtvarný projev žáků
- dotvářet přírodní formy na základě vlastní fantazie
- zobrazovat přírodní a umělé formy na základě empirických zkušeností žáků v různých ročních obdobích
- výtvarně vyjádřit tvar věci, poznávat materiál a funkci předmětu
- zobrazovat tvarově složitější útvary – kontrast tvaru a pozadí

II. Dekorativní a prostorové práce spojené s experimentováním mají stejné cíle a úkoly jako v 1. – 3. ročníku

- hra s výtvarnými prvky a experimentování jako úvod pro pochopení zákonitostí dekorativního členění plochy
- dekorativní členění plochy s využitím barvy, linie a tvaru prvku (kompozice neukončené i ohraničené plochy)
- poznávat principy tvorby jednoduchého ornamentu a jeho rytmu
- využívat jednoduché grafické techniky
- ověřovat výrazové možnosti písma v hravých a experimentálních činnostech užitím hotového typografického písma
- prostorové práce, vytváření jednoduchých prostorových objektů, možnost týmové práce
- sledovat výběr a možnost materiálů, možnosti jeho výtvarného zpracování z hlediska účelu, užití a výtvarného výrazu
- kompozice z přírodních materiálů

III. Výtvarné umění a životní prostředí mají stejné cíle a úkoly jako v 1. – 3. ročníku.

- seznamovat se základními druhy výtvarného umění (včetně fotografie)
- rozvíjet kulturu bydlení (užité umění v bytě)
- využívat specifika regionu k rozvíjení estetického citění, důraz klást na umění 19. a 20. století
- navazovat vztah k životnímu prostředí prostřednictvím uvědomělé výtvarné činnosti
- současná ilustrační tvorba a její různé druhy (analyzovat výtvarnou úpravu knihy)
- využít emocionální působení uměleckého díla, rozvíjet empatii

- rozvíjet vnímání a prožívání výtvarného umění jako specifické formy vyjádření skutečnosti
- Doporučené techniky:
- kresba, malba, koláž, kombinované techniky, asambláž, aplikované grafické techniky, modelování z různých materiálů

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl:

- uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě
- při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky)

2. stupeň

7. - 10. ročník

I. Výtvarné osvojování skutečnosti má stejné cíle a úkoly jako v předchozích ročnících, zvyšuje se náročnost.

- výtvarně vnímat a analyzovat tvary, prostor a jeho uspořádání (volně výtvarně zobrazovat)
- rozvíjet výtvarné vnímání, vidění a myšlení, volně vyjadřovat architektonické prvky
- v tematických pracích vyjadřovat dějové a prostorové vztahy, základní proporce a pohyby lidské postavy

II. Dekorativní a prostorové práce spojené s experimentováním mají stejné cíle a úkoly jako v předchozích ročnících, zvyšuje se náročnost.

- uplatnění citlivé výtvarné linie a její rytmizace v ploše
- poznávat zákonitosti výběru a užití písma, řazení písma v ploše, využití písma v praxi
- seznamovat s lidovou tvorbou a současným užitým uměním
- zdokonalovat grafické techniky
- k rozšíření možností výtvarného projevu využívat netradičních materiálů, na základě dosažených znalostí konstruovat složitější prostorové práce
- důraz klást na jednotu sdělovací a výtvarně-estetické hodnoty výtvarné práce

III. Výtvarné umění a životní prostředí má stejné cíle a úkoly jako v předchozích ročnících, zvyšuje se náročnost.

- získat základní představu o vývoji výtvarného umění
- vytvářet vlastní názor na poznané umělecké dílo
- aplikovat poznatky výtvarné výchovy na vlastní životní styl
- základní seznámení se současnou architekturou a urbanistikou
- poznávat současnou bytovou kulturu-estetické a funkční požadavky, odívání a zevnějšek
- design a estetická úroveň předmětů denní potřeby

Doporučené techniky:

- kresba, malba, grafické a kombinované techniky, koláž, asambláž, práce s fotografií, modelování, kreslené písmo

Očekávané výstupy na konci 2.stupně

Žák by měl:

- uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby
- uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy
- při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ
- hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je prakticky zaměřené a má každodenní využití v běžném životě. Jeho specifikou je zaměření se na pomoc každému žákovi při hledání vlastní cesty k životní spokojenosti, na dobrém vztahu k sobě samému i k dalším lidem a okolí. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti.

3. ročník

Poznávací schopnosti

- návštěvy uměleckých besed a výstav – integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Výtvarná výchova probouzí a podporuje umělecké citění, tvořivou nápodobu a fantazii.

V prvním období může být motivací ke kresbě prožitek ze čteného textu ve **Čtení**, zážitky z vycházek ve **Věcném učení**, dále prolíná **Pracovní a výtvarnou výchovou, Hudební výchovou, Řečovou výchovou**.

V druhém období k vytváření vztahů k výtvarnému umění mohou přispět návštěvy výstav.

Ve **Čtení** dramatizace s loutkami, maňásky. Ve **Věcném učení** vycházky a pozorování okolí, významné stavby, sběr přírodnin a práce s nimi apod.

Na druhém stupni se může VV opět objevovat v hodinách **Věcného učení** (významné stavby, architektura, pozorování okolí, věda a technika, historické kostýmy apod.), v hodinách **Informatiky** (počítačová grafika).

Volitelný předmět: REHABILITAČNÍ HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Volitelný předmět Rehabilitační hudební výchova prohubuje a vychází z obsahu učiva Hudební výchovy a Řečové výchovy. Plní především funkci psychoterapeutickou – pomáhá žákům k odreagování napětí, ke koncentraci pozornosti a k překonání únavy. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i rozvoj řeči žáků. V Rehabilitační hudební výchově si žáci opakují písničky, říkanky, tanečky, učí se vyjadřovat hudbu pohybem. Rozvíjí si pozornost a paměť. Předmět vychází ze zájmů konkrétních dětí a navazuje na již probrané učivo, prohlubuje ho a propojuje ho se smyslovými zážitkovými hrami.

Volitelný předmět Rehabilitační hudební výchova je realizován v kmenové učebně.

Předmět: Rehabilitační hudební výchova										
Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Poč.h.	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení:

Žák by měl:

- používat jednoduché doprovodné hudební nástroje
- uplatňovat získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Učitel:

- předkládá a pomáhá se orientovat v různých učebních materiálech a pomůckách
- vhodně motivuje žáka k dalšímu učení kladným hodnocením a důrazem na jeho výkony, pokroky a další možnosti

Kompetence k řešení problémů:

Žák by měl:

- snažit se překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- nenechat se při řešení problémů odradit nezdarem

Učitel:

- průběžným monitorováním a rozбором problémových situací žák rozpoznává a pojmenovává konkrétní problémy a jejich vážnost
- soustavným povzbuzováním a kladným hodnocením podněcuje žákovo sebevědomí a důvěru k vlastním rozhodnutím
- otevřeností a atmosférou vzájemné důvěry vytváříme žákovi prostor k sdělování vlastních problémů

Kompetence komunikativní:

Žák by měl:

- dokázat přiměřeně komunikovat
- chápat využívané učební materiály
- chápat sdělení učitele

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek a názorů
- nácvikem umožňuje poznávat a správně používat různé učební materiály
- jasně formuluje své požadavky

Kompetence sociální a personální:

Žák by měl:

- dokázat se orientovat ve svém okolí a různých životních situacích
- účastnit se společných aktivit se spolužáky

Učitel:

- formou rozhovoru pomáhá žákovi poznat a pojmenovat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování narušující soužití v kolektivu, vhodně využívá pochvaly

Kompetence občanské

Žák by měl:

- dokázat se vhodně zapojit do kolektivních her se spolužáky
- chránit si své zdraví

Učitel:

- vhodným výchovným působením motivuje žáka k pochopení významu zdraví a je mu příkladem

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- pracovat podle pokynů učitele nebo dle návodů

Učitel:

- určuje činnost podle individuálních schopností, dosažené zručnosti, úrovně motoriky a míry handicapu

- zadává činnost dle možností žáka, vhodně motivuje a reaguje adekvátní odměnou při splnění úkolu

Vzorová stavba hodiny Rehabilitační hudební výchovy:

1. Úvodní cvičení – seznámení s cílem hodiny, motivace..
2. Skupinové rozehrávací cvičení – různé typy hudebně pohybových her, cvičení smyslů apod.. Tyto typy cvičení rychle zbavují zábran a usnadní kontakt mezi žáky, slouží k uvedení těla i mysli do pohotovosti.
3. Hudební činnosti – hra na jednoduché hudební nástroje, zpěv oblíbených písní, pohybové vyjádření hudby.
4. Rozhovor – zhodnocení zážitků a zkušeností z hodiny.

Obsah učiva Rehabilitační hudební výchovy

Učivo navazuje na obsah učiva Hudební výchovy, Řečové výchovy a Dramatické výchovy.

Do výuky lze zařadit:

- hry a cvičení na rozehrátí, soustředění a uvolnění
- hry na rozvoj smyslového vnímání
- hudebně pohybové hry
- hry kontaktové

a) hry a cvičení na rozehrátí, soustředění a uvolnění

Na počátku práce s žáky lze dle možností a schopností žáků využít celou řadu aktivizačních či zklidňujících cvičení. Tato cvičení slouží k rozehrátí, uvolnění a zbavení zábran. Hry pro soustředění pozornosti naopak zklidňují. Rozdělit je můžeme na tři skupiny:

- *Rozehrávací hry* – obsahující fyzickou námahu a živý pohyb, dovolují křik, je možné se u nich fyzicky vyřádit (např. hra na babu, volný pohyb prostorem, boj ukazováčkem atd.)
- *Hry pro fyzické a psychické uvolnění* – vykonávají se v lehu, sedu, s mírným pohybem, důležité je uvědomění si vlastního těla a představivost (např. svalové uvolňování, motivace uvolňování – např. ležiš u řeky, slunce svítí;)
- *Hry pro soustředění pozornosti* – soustředění na jevy, předměty, zvuky mimo žáka, v okolním světě, reakce na prvky, rytmus (např. uvolňování hlasu, soustředění na slova a čísla, rytmické hry v kruhu, soustředění na předměty atd.)

b) hry na rozvoj smyslového vnímání

Jedná se o rozvoj smyslového vnímání, tedy zrakového a sluchového vnímání, prostorové a pravolevé orientace, paměti a pozornosti, řeči a myšlení, motorických a senzomotorických funkcí, motorické koordinace a rytmicity.

- *Hry pro rozvoj zrakového vnímání* – důležitá je zraková diferenciacce, schopnost zrakové analýzy a syntézy (např. skládání obrázků, dokreslování obrázků, hledání cesty bludištěm, Kimova hra, Čím se lišíme, Na dopravního policistu atd.)
- *Hry pro rozvoj sluchového vnímání* – rozvoj fonemického sluchu, rozeznávání tónů a zvuků, hry se slovy (např. rozeznávání hlásek na počátku slova, rytmické cvičení, Pepičku, pípni!, Kdo tě volá, Na kuřákovou babu, Na strážce pokladu atd.)
- *Hry pro rozvoj paměti a pozornosti* – pomáhají lepšímu soustředění a koncentraci pozornosti (rovnání hraček dle velikosti, vyřizování vzkazů, Kuba řekl, Cukr-káva-limonáda, Kdo si přisedl, Co se změnilo atd.)

- *Hry pro rozvoj myšlení a řeči* – rozvíjí schopnosti analýzy a syntézy, abstrakce a konkretizace (např. co k sobě patří a co ne, co je v místnosti či na obrázku, Čáp ztratil čepičku, Všechno lítá co peří má, Co je to?, Na sultána atd.)
- *Hry zaměřené na rozvoj řeči* – rozvoj řeči lze podporovat například cvičeními, která jsou zaměřena na napodobování různých zvuků, dbaním na správnou výslovnost slov a vět, cvičeními podporujícími slovní zásobu a rytmizaci (artikulační cvičení, jazykolamy, dětské říkanky spojené s rytmizací, Na básníka, Jak se lidé zdraví, Co se ti na mě líbí, Šel jsem do města a koupil jsem atd.)
- *Hry zaměřené na rozvoj motoriky* (poznávání věcí podle hmatu, tvaru, velikosti; Na rybáře, Kyvadlo, Kreslení rukama i nohama atd.)

c) pohybové hry a hry s prvky pantomimy

Důležitým prvkem je spojení pohybu s představivostí, fantazií a prostorovým cítěním. Důležitou součástí je také tempo a dynamika. Pohybová cvičení lze zařadit na začátek nějaké činnosti, nebo za závěr některých cvičení, kdy je důležité soustředění celé skupiny. Pohybová cvičení umožňují sladit celou skupinu.

- *Pohybové hry* – lze zařadit např. jednoduchá říkadla pro pohybové aktivity, hudebně pohybové hry (diskotéka, cvičení nohou a paží, orientace v prostoru a jeho využití, objevování prostoru, Růst z ničeho a stávat se něčím jiným – např. zvířaty, ptáky, pohádkovými bytostmi, velkými, malými, silnými atd.)
- *Rytmické hry* – tyto hry můžeme spojit s využitím Orffových hudebních nástrojů (rytmický pohyb, rytmické kruhové hry, příběhy podle rytmu, motivace pohybu, Na světýlka, Na motání klubek atd.)
- *Hry s prvky pantomimy* – lze provádět současně stejnou činnost dle návrhů učitele. Náměty: např. hra na klavír i další hudební nástroje, míchaní čaje, jíst různým způsobem – pomalu, hlučně, rychle, koulovat se, otevírat imaginární dveře, povolání všeho druhu – učitel, prodavač, kadeřnice, prodavačka, čtení knihy, sbírání ovoce atd. Možno zařadit různé scénky z denního života – vstávání, ranní mytí, snídani, psaní úkolů atd.

d) hry kontaktní

Základem je komunikace a kontakt s ostatními, tvoří základ pro rozvoj řečové komunikace.

- *Cvičení kontaktu* – patří sem např. překonání ostychu z důvěrného poznání druhého, sdělování základních pocitů člověka či fyzického kontaktu (navazování kontaktu očima, poznávání po hmatu, Buddha atd.)

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

2. období

4., 5., 6. ročník

Vokální a instrumentální činnosti

- rozlišování zvuků hudebních nástrojů (klavír, housle, kytara)
- pravidelné dýchání, správné držení těla při dýchání
- zřetelná výslovnost textů písní a říkadel
- zpěv lidových i umělých písní s doprovodem hudebního nástroje
- vytleskávání rytmu
- rytmická cvičení s využitím Orffova instrumentáře, případně dalších předmětů

Poslechové činnosti

- poslech hudby z rozhlasu, z magnetofonu, z CD

- jakou hudbu máš nejraději
- poslech zpěvu a hry na hudební nástroj

Hudebně pohybové činnosti

- pohybový projev podle hudby, pochod
- rytmické taneční prvky
- pohybové hry s říkadly a popěvky

Vytvoření přátelského kolektivu, jeho fungování a vzájemné poznání

- vytváření vzájemné důvěry ve skupině, upevňování vztahů k ostatním členům skupiny, prohloubení vzájemného poznání formou her
- uvědomění si vlastní identity, objevování vlastních schopností, odstranění zábran při vyjadřování, při komunikaci, činnosti v kolektivu, podpora sebedůvěry
- dodržování pravidel – etiketa, jak se chováme
- hledání společných věcí – co máme společného (ve dvojici, v celé skupině)

Rozvíjení fyzického a psychického uvolnění

- relaxační techniky
- odstraňování svalového napětí v klidové poloze pomocí konkrétních představ
- navození psychického i fyzického uvolnění při pohybových hrách

Rozvíjení smyslového vnímání

- rozvoj jednotlivých smyslů – zraku, hmatu, čichu, chuti, sluchu, prostorové orientace
- rozlišování jednotlivých podnětů, rozvoj smyslové paměti

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl:

- zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem
- rozlišit hudební a nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké – dlouhé, vyšší – nižší
- správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmizaci říkadel
- soustředit se na poslech jednoduchých skladeb
- poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách
- propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry
- zvládnout práci v kolektivu, pochopit důležitost vzájemné spolupráce
- zapojovat se aktivně do společných činností
- dokázat soustředit se na určitou činnost, relaxovat

2. stupeň

Vokální a instrumentální činnosti

- rytmizace říkadel
- zpěv lidových i umělých písní, rozvíjení hudební paměti
- nácvik zřetelné výslovnosti a správného dýchání
- poznávání hudebních nástrojů sluchem
- hra na tělo, tleskání, dupání
- hra na Orffovy rytmické i melodické nástroje

Poslechové činnosti

- poslech krátkých skladeb známých skladatelů
- poslech písniček z magnetofonu, rozhlasu, televize

Hudebně pohybové činnosti

- pohybové hry s říkadly a popěvky
- pochod podle hudby
- základní kroky polky, mazurka

Rozvoj rytmického cítění

- zařazování jednoduchých rytmických her (hry s vytleskáváním, hrou na tělo, s Orffovými hudebními nástroji atd.)
- propojování rytmu a pohybu
- spojení rytmického pohybu s rytmizovanou řečí (např. rozpočítadla)
- změna dynamiky v pohybu a řeči

9., 10. ročník

Vokální a instrumentální činnosti

- zpěv lidových a umělých s doprovodem klavíru, kytary nebo elektronického nástroje
- zpěv koledí, ukolébavek, trampských písní
- využití Orffových nástrojů, případně základy hry na zobcovou flétnu

Poslechové činnosti

- poslech známých skladeb vážné hudby
- poslech taneční hudby různých žánrů

Hudebně pohybové činnosti

- pohybové vyjádření hudby, polka, valčík, moderní tance
- hry pro zklidnění, uvolnění, relaxaci a potlačování agresivity

Rozvíjení smyslového vnímání

- rozvoj jednotlivých smyslů – zraku, hmatu, čichu, chuti, sluchu, prostorové orientace
- rozlišování jednotlivých podnětů, rozvoj smyslové paměti

Očekávané výstupy na konci 2.stupně

Žák by měl:

- využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu
- interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně
- doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje
- soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů
- zvládnout základní kroky jednoduchého tance
- dokázat soustředit se na určitou činnost, relaxovat

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

4. ročník

Rozvoj schopnosti poznávání

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů – hry, integrace do výuky

5.ročník

Psychohygiéna

- relaxační techniky, muzikoterapie – integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Rehabilitační hudební výchova souvisí s řadou předmětů.

Řečová výchova, Čtení, Tělesná výchova – rytmus, rytmizace, hudba spojená s pohybem a slovem, tanečky, rozvíjení smyslového vnímání apod.

Pracovní a výtvarná výchova – arteterapeutické prvky, poslech hudby při práci, smyslové vnímání apod.

Věcné učení – písničky s tématy probraného učiva (roční období, zvířata ...), dramatizace apod.

Informatika – písničky z internetu, vyhledávání hudebních skupin a stylů, videoklipy apod.

Dramatická výchova – zařazování smyslových her, hudebně pohybových, her na rozvoj osobnosti apod.

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je realizována ve všech ročnících prostřednictvím vyučovacích předmětů Tělesná výchova (s prvky Zdravotní tělesné výchovy) a Výchova ke zdraví.

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Žáci se učí uplatňovat v každodenním životě základní dovednosti související se zdravím. Měli by poznat a chápat hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i problémy spojené s poškozením zdraví přiměřeně k rozumovým schopnostem.

Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování a posílení zdraví.

Vyučovací předmět Tělesná výchova umožňuje žákům i nápravu některých zdravotních oslabení.

Do Tělesné výchovy jsou integrovány **prvky Zdravotní tělesné výchovy** pro žáky se trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem.

Výuka probíhá v tělocvičně, na hřišti, ve snoezelenu a ve volné přírodě.

1.stupeň

Vyučovací předmět	ročník					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3

2.stupeň

Vyučovací předmět	ročník			
	7.	8.	9.	10.
Tělesná výchova	3	3	3	3

Výchovné a vzdělávací strategie:

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- chápat používané termíny a pokyny

Učitel:

- seznamuje žáka s odbornými termíny a povely

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- nenechat se při řešení problémů odradit nezdarem
- vědět na koho se obrátit o pomoc v případě řešení problémů

Učitel:

- podporuje a povzbuzuje žáka k překonávání překážek
- seznamuje žáka s kompetentními osobami poskytujícími danou pomoc

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- porozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své prožitky a pocity, názory a postoje vhodným způsobem

Učitel:

- podporuje komunikaci žáka s druhými lidmi přiměřeně jeho schopnostem
- vyžaduje stručné a výstižné vyjadřování žáka
- vyjadřuje se srozumitelně a přiměřeně k žákovým možnostem

Kompetence občanské

Žák by měl:

- chránit své zdraví

- dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- Učitel:
- podporuje ochranu zdraví u žáků, propaguje zdravý životní styl a ochranu životního prostředí

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- navazovat a udržovat vztahy se svými vrstevníky
- respektovat druhé lidi

Učitel:

- podporuje navazování a udržování vztahů v kolektivu
- podporuje žáky v respektu druhých lidí

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- dodržovat osvojené hygienické návyky
- podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví

Učitel:

- podporuje ochranu zdraví u žáků a dbá na dodržování základních hygienických návyků
- srozumitelně zadává jednoduché úkoly

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. období

1. - 3. ročník

Napodobování pohybů

Cvičení pro správné držení těla

- cvičení zaměřené na posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin, na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů, na získání návyků správného držení těla
- nácvik dýchání
- relaxační cvičení

Kondiční cvičení

Chůze

- navození správného držení těla při chůzi (vyrovnávání hlavy)
- volný pohyb paží během chůze
- chůze daným směrem
- chůze po čáře, laně, hadici apod.
- chůze v zástupu za učitelkou
- nácvik rytmické chůze s udáváním tempa
- překračování nízkých překážek při chůzi

Běh

- nácvik tichého našlapování při běhu
- zvedání nohou, ohýbání v kolenou
- nácvik výběhu na daný signál
- běh po celé ploše
- běh v zástupu za učitelkou

Skok

- poskoky na místě snožmo a střídavě na jedné a druhé noze
- skok z místa
- skok přes čáru
- seskok z výše 10-15 cm do dřepu

Lezení

- libovolným způsobem lezení vpřed, podlézání, přelézání a prolézání vhodných překážek (průlezký, nízký žebřík, švédské lavičky, obruče na stojancích, díly švédské bedny apod.)

Házení a chytání

- nácvik chytání míče koulejšího se po zemi, po mírně šikmé ploše
- nácvik chytání míče hozeného učitelkou
- házení na terč a cíl
- nácvik nadhazování míče oběma rukama
- manipulace s různými malými předměty (sbírání, podávání, skládání, přenášení, házení)

Cvičení s využitím náradí

- lavička: výstup, přechod, sestup
- švédská bedna: sed, klek, prolézání jednotlivých dílů

Koordinační cvičení

- uvědomění si jednotlivých částí těla
- uvědomělý pohyb končetin i se zavřenýma očima
- cvičení pohybové koordinace

Základy gymnastických cvičení

- vzpor dřepmo
- sed roznožný s předklonem
- kolébka
- poskoky snožmo
- válení sudů na rovině/z mírného svahu
- nácvik 1.fáze kotoulu „okénko“
- rovnovážné postoje na jedné noze

Hudebně pohybové činnosti

- cvičení zaměřené na soulad pohybu s rytmem hudby nebo říkanky
- využití Orffovy metody
- motivovaná chůze a běh v základním tempu
- nácvik střídání chůze a běhu podle rytmického doprovodu
- nácvik přísuného kroku stranou

Základy sportovních her

- hry s míčem
- kolektivní hry s využitím chůze, běhu
- honičky

Sezónní činnosti

- turistika (po celý rok)
- plavecký výcvik, hry ve vodě
- zimní období – hry na sněhu, nácvik chůze po kluzké ploše, klouzání, sánkování

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák by měl

- získat kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám
- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
- reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti
- mít osvojeny základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů
- dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách

2. období

4. - 6. ročník

Pořadová cvičení

- základní postoje – pozor, pohov, povely – v řad nastoupit, rozchod
- nástup na značky, do řady, společný pozdrav

Cvičení pro správné držení těla

- opakování a obměňování cviků používaných v 1. období (cvičení zaměřené na posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin, na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů, na získání návyků správného držení těla, nácvik dýchání, relaxační cvičení)

Kondiční cvičení

Chůze

- upevňování správného držení těla při chůzi (vyrovnávání hlavy, zad, vtažení břicha, souhybné pohyby paží a nohou)
- propínání pokrčené nohy
- dostatečné zdvihání chodidel
- nácvik chůze ve dvojicích s držením
- nácvik chůze po schodech nahoru a dolů střídavě levou a pravou nohou
- chůze s lehkým předmětem v ruce
- chůze v zástupu za vedoucím žákem

- postupné zrytmizování chůze s udáním tempa (vytleskávání, bubnování apod., též hudební doprovod se zvýrazněním rytmu)

Běh

- prohlubování nácviku pohybu paží a nohou při běhu, pravidelného dýchání
- běh udaným směrem
- proběhnutí nakreslené křivky na zemi
- volný běh kolem předmětů položených na zemi (slalom)
- nácvik výběhu na daný signál ze stoje, dřepu
- běh v daném tempu
- běh v zástupu za učitelkou nebo vedoucím žákem

Skok

- poskoky na místě i z místa snožmo i střídavě na jedné a druhé noze
- poskoky udaným směrem
- poskoky dokola
- přeskok přes čáru, lano, hadici položenou na zem, napjatou gumu
- seskok z výše na měkkou podložku do dřepu
- nácvik skoku do dálky (bez rozběhu)

Lezení

- podlézání, přelézání a prolézání překážek vyšších než v předcházejícím období
- vystupování, sestupování, přelézání (žebřiny, žebřík)
- sjíždění po skluzavce (příp. lavičce zavěšené do žebřin)
- vylézání po šikmé ploše

Házení a chytání

- chytání míče koulejšího se po zemi (prudce), po mírně šikmé ploše
- chytání míče hozeného učitelkou nebo druhým dítětem
- přehazování nízkých překážek
- nadhazování a chytání míče oběma rukama
- nácvik hodů míčem do dálky horním obloukem

Koordinační cvičení

- opakování a obměňování cviků používaných v 1. období (uvědomění si jednotlivých částí těla, uvědomělý pohyb končetin i se zavřenými očima, cvičení pohybové koordinace)

Základy gymnastických cvičení

- převaly stranou v lehu na rovné podložce (napjaté nohy, vzpažmo)
- smíšené visy na nízké hrazdě (za ruce i nohy) s výdrží
- kolébka na zádech z dřepu spojeného
- změny postojů a poloh
- chůze po lavičce s obratem, chůze po lavičce ve dřepu, chůze po nízké kladině (obrácené lavičce)
- nácvik kotoulu
- výskok na 2-3 díly švédské bedny od vzporu klečmo, dřep, stoj, seskok

Hudebně pohybové činnosti

- nácvik zátočky ve dvojicích (učitel a dítě)
- pohybovévyjádření hudebních pojmů: vysoko, nízko

Základy sportovních her

- základy míčových her
- závodivé hry
- honičky

Sezónní činnosti

- turistika (po celý rok)
- plavecký výcvik, hry ve vodě
- zimní období – hry na sněhu, chůze po kluzké ploše, klouzání, sánkování, základy bruslení a lyžování

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl

- znát význam tělesné zdatnosti pro zdraví a snažit se začleňovat pohyb do denního režimu
- zařazovat do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
- zdokonalovat základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- dodržovat pravidla her a jednat v duchu fair-play
- zlepšovat svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
- zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností
- uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti

2.stupeň

7.- 10.ročník

Činnosti ovlivňující zdraví

význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity
rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností
prevence a korekce svalových dysbalancí, průpravná, kondiční, koordinační, koncentrační a postřehová cvičení, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení
hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, vhodný oděv

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

pohybové hry s různým zaměřením a netradičními pomůckami
gymnastika, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí
rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a s rytmickým doprovodem
atletika, starty, běhy na dráze, v terénu, skok do dálky, hod míčkem, granátem – dle schopností a možností žáků
sportovní hry s upravenými pravidly

plavání , prvky zdravotního plavání

turistika a pobyt v přírodě, chůze a orientace v terénu, základní turistické dovednosti, ochrana přírody
základní techniky na sáňkách a bobech, pobyt v zimní přírodě, bezpečnost pohybu při aktivitách na sněhu

další i netradiční pohybové činnosti – hipoterapie

základní poznatky z turistiky

Činnosti podporující pohybové učení

kommunikace v TV, smluvené povely, signály, gesta, základy odborné terminologie

vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech

základní pravidla her

pravidla osvojovaných pohybových činností

příprava organismu pro různé pohybové činnosti

správné držení těla

historie a současnost sportu

významné sportovní soutěže

Očekávané výstupy na konci 2. stupně

Činnosti ovlivňující zdraví

Žák by měl

- usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností
- snažit se cíleně připravit na počátek a ukončení pohybové činnosti
- využívat základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
- snažit se ošetřit drobná poranění dle pokynů, umět požádat o pomoc
- uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu
- snažit se o odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení
- zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, snažit se o jejich optimální provedení

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Žák by měl

- zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikovat je ve hře, soutěži , při rekreačních činnostech
- snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti

Činnosti podporující pohybové učení

Žák by měl

- dohodnout se na spolupráci v družstvu a dohodu dodržet
- sledovat dané prvky pohybové činnosti a výkony
- návaznost na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke druhu a stupni oslabení

PRVKY ZDRAVOTNÍ TĚLESNÉ VÝCHOVY

Jsou zařazovány individuálně dle zdravotního oslabení žáka ve všech ročnících v rámci Tělesné výchovy.

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ

základní termíny osvojovaných činností
prevence a korekce oslabení
denní režim z pohledu zdravotního oslabení
soustředění na cvičení
nevhodná cvičení a činnosti

SPECIÁLNÍ CVIČENÍ

A OSLABENÍ PODPŮRNĚ POHYBOVÉHO SYSTÉMU

- A1 Poruchy funkce svalových skupin**
- A2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení**
- A3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany**
- A4 Poruchy stavby dolních končetin**

Cvičení zaměřená na : správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů, kyčle a svalstva na zdaní straně stehenní, zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech, spinální cvičení, posílení oslabených svalů šíjových, mezipatkových, břišních, hýžd'ových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu

B OSLABENÍ VNITŘNÍCH ORGÁNŮ

- B1 Oslabení oběhového a dýchacího systému**
- B2 Oslabení endokrinního systému**
- B3 Obezita**
- B4 Oslabení vnitřních orgánů**

Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz. sk.A , rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničních dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu, rovnovážná a koordinační cvičení.

C OSLABENÍ SMYSLOVÝCH A NERVOVÝCH FUNKCÍ

- C1 Oslabení zraku**
- C2 Oslabení sluchu**
- C3 Neuropsychická onemocnění**

Cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy viz. skupina A, vyrovnávání funkční adaptability, pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému, rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů, sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu, orientace v prostoru, zraková lokalizace, u neuropsychických onemocnění omezení zvažovat individuálně.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

3. ročník

Osobnostní rozvoj

Seberegulace a sebeorganizace

- cvičit zvládání vlastního chování (rozevičky, adekvátní reakce na výhru a prohru) – integrace do výuky

5.ročník

Komunikace, spolupráce a soutěživost – základy sportovních her – integrace do výuky

7. ročník

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – základy sportovních her, sezónní sporty – integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Poznatky a dovednosti, které žáci získávají v předmětu Tělesná výchova mohou aplikovat v **Řečové výchově, Hudební výchově a v Přírodovědě**. V hodinách TV využívají početních znalostí z **Matematiky**.

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika výuky

Výchova ke zdraví poskytuje žákům základní informace o zdraví a jeho ochraně. Výuka probíhá v kmenové učebně a ve cvičném bytě.

Vyučovací předmět	ročník			
	7.	8.	9.	10.
Výchova ke zdraví	-	-	1	1

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- používat základní pojmy v oblasti zdraví a zdravý životní styl
- pracovat s pracovními listy, s časopisy, encyklopediemi, s internetem

Učitel:

- rozvíjí u žáků schopnost využívat dostupný učební materiál
- důsledně používá terminologii

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- vědět, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problému
- rozpoznat problémové situace
- dokázat přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo cizí osoby

Učitel:

- předkládá žákům problémy vázané na učební látku i každodenní život – vztahy mezi lidmi, dospívání, komunikace s neznámými lidmi
- využívá i osobních zkušeností žáků s bezpečným chováním a dodržováním pravidel silničního provozu

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a přiměřeně na něj reagovat

Učitel:

- klade důraz na stručné a srozumitelné vyjadřování v prostředí vrstevnické skupiny i v prostředí školy
- dbá a kontroluje, zda žáci sdělenému obsahu porozuměli
- uskutečňuje diskuse v rámci probíraných výukových témat

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- naslouchat vrstevníkům a respektuje jejich potřeby
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách / týmová práce /
- rozpoznat nevhodné a rizikové chování a uvědomovat si možné důsledky

Učitel:

- podporuje vlastní sebedůvěru u žáků v soužití ve skupině vrstevníků
- zařazuje do hodiny metody skupinové práce
- pomáhá posilovat vhodné sociální chování žáků a jejich sebeovládání

Kompetence občanské

Žák by měl:

- chránit své zdraví
- správně se chovat v situacích ohrožujících zdraví a život člověka
- dodržovat základní zásady společenského chování

Učitel:

- podporuje žáky, aby dokázali uznat rovnocennost všech etnických skupin a kultur a aby je dokázali respektovat
- dbá o uvědomění si významu zdravého životního stylu a preventivní lékařské péče

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- být schopen pracovní výdrže a soustředit se na pracovní výkon
- dodržovat vymezená pravidla

Učitel:

- dbá na pečlivost práce, dokončení a hodnocení práce
- vyžaduje od žáků promýšlení postupů a dobrou organizaci činností

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

2.stupeň

9.ročník

- vztahy ve dvojici, kamarádství , přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny
- dětství, dospívání, puberta, tělesné změny
- výživa a zdraví, zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví
- tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny, otužování , význam pohybu pro zdraví
- režim dne
- relaxační techniky
- civilizační choroby, zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče

10.ročník

- sexuální dospívání, prevence rizikového sexuálního chování, antikoncepce, těhotenství
- specifické druhy výživy
- ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy,
- bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy), preventivní a lékařská péče, chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)
- zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita, šikana a jiné projevy násilí, komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti
- bezpečné chování , komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi
- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, ochrana člověka za mimořádných událostí

Očekávané výstupy na konci 2. stupně

Žák by měl

- respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže
- vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
- uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, vědět kde v případě potřeby vyhledat pomoc
- uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy
- zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
- vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví
- použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby
- řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech
- chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
- znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy
- použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby
- řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech

Průřezová témata

9.r

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny – integrace do výuky

10.r

Osobnostní a sociální výchova

Komunikace - Komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi. Komunikace se službami odborné pomoci. – integrace do výuky

Mezipředmětové vztahy

Vzdělávací oblast Výchova ke zdraví prolíná předměty **Přírodověda** (informace o vlastním těle a zdravém způsobu života), **Hudební výchova** (rytmická a pohybová cvičení), **Pracovní činnosti** (rozvoj hrubé motoriky, fyzická kondice), **Informatika** (přehled o sportovních akcích v rámci ČR).

Vzdělávací oblast je realizována od 1.ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu Pracovní výchova.

PRACOVNÍ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Pracovní výchova představuje jednu ze stěžejních vzdělávacích oblastí pro žáky s mentálním postižením. Zahrnuje množství pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Důkladně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků. Tím přispívá k jejich co nejsamostatnějšímu zapojení do běžného života a umožňuje jim připravit se na vykonávání jednoduchých pracovních činností.

Žáci se snaží pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých.

Seznamují se s různými materiály, využívají vhodné pomůcky a nářadí.

Ve všech tematických okruzích jsou žáci neustále vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Vyučovací předmět je realizován v průběhu celého vzdělávání od prvního do desátého ročníku.

Vyučovací předmět je určen všem žákům, chlapcům i dívkám.

Výuka probíhá v kmenové třídě, cvičné kuchyni, v přírodě, sporadicky v keramické dílně. Pěstitelské práce jsou realizovány pouze okrajově.

1.stupeň

Vyučovací předmět	ročník					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Pracovní výchova	3	3	3	4	4	4

2.stupeň

Vyučovací předmět	ročník			
	7.	8.	9.	10.
Pracovní výchova	5	5	6	6

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní výchova je členěn do tematických okruhů:

Sebeobsluha

Práce s drobným materiálem

Práce montážní a demontážní

Pěstitelské práce

Práce v domácnosti

Práce s technickými materiály (zařazeny pouze na druhém stupni).

V tematickém okruhu *Sebeobsluha* žáci upevňují správné hygienické a sebeobslužné návyky. Praktickými činnostmi si fixují udržování pořádku ve svých věcech. Dokáží provést jednoduchou údržbu ošacení. Umí si správně vybrat ošacení podle aktuálního denního počasí nebo podle ročního období.

V tematickém okruhu *Práce s drobným materiálem* rozvíjí motoriku tříděním materiálu podle určitých vlastností. Žáci se pokoušejí pracovat podle slovního návodu či podle jednoduché předlohy. Zvládají volbu vhodných pracovních pomůcek a nástrojů vzhledem k použitému materiálu.

V tematickém okruhu *Práce montážní a demontážní* provádí podle návodů jednoduchou montáž a demontáž stavebnicových modelů. Orientují se v jednoduchém návodu modelů, dokáží provést jejich údržbu. Při práci dodržují bezpečnost a hygienu.

V tematickém okruhu *Pěstitelské práce* zvládají vhodné pracovní postupy při pěstování pokojových rostlin. Učí pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a exteriéru. Znájí způsob chovu domácích zvířat, rozliší léčivé rostliny a poznají nebezpečí jedovatých rostlin. Dodržují zásady hygieny a bezpečnosti při práci s rostlinami.

V tematickém okruhu *Práce v domácnosti* se dokáží orientovat v kuchyňském vybavení. Dokáží dle daných postupů připravit pokrmy při využití adekvátních postupů. Řídí se zásadami zdravé výživy. Respektují zásady stolování a obsluhy u stolu. Při práci s elektrospotřebiči dodržují bezpečnostní pravidla. Umí provést jednoduchý úklid.

V tematickém okruhu *Práce s technickými materiály* žáci poznávají různé materiály vhodné ke zpracování, umí zvolit postupy a vhodné pracovní nástroje k jejich opracování. Dodržují obecně platné zásady při bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- využívat naučené pracovní postupy a pracovní dovednosti v praktickém životě
- zajímat se o nové poznatky a umět je využít dle svých individuálních možností

Učitel:

- vytváří pracovní prostředí, ve kterém má žák možnost ověření získaných poznatků a zkušeností
- seznamuje žáky s používáním vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- na základě podobnosti a zkušenosti umět řešit pracovní postupy a úkoly
- vzhledem ke svým možnostem se dokázat orientovat v problémech
- dokázat vhodným způsobem požádat o radu při řešení problémů

Učitel:

- vytváří modelové situace vedoucí k získání pracovních zkušeností a návyků
- motivuje žáky k překonávání problémů
- navazuje důvěryhodnou atmosféru důležitou pro řešení problémů

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- chápat sdělení a postupy práce a podle svých možností na ně dokázat reagovat
- dokázat porozumět obrazovým materiálům a obrazovým textům a rozšířit si slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek
- spolupracovat ve skupině a účinně komunikovat s ostatními

Učitel:

- opakovaně předkládá úkoly upevňující u žáků základy technologického postupu při práci
- seznamuje žáky s technickými materiály a s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí
- připravuje žáky na komunikaci a spolupráci při pracovních činnostech

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- dokázat pracovat v kolektivu, spolupracovat s pedagogem, dodržovat pravidla týmové práce
- uvědomovat si rizikové a nebezpečné chování a důsledky z něho vyplývající

Učitel:

- vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- podněcuje žáky k dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Kompetence občanské

Žák by měl:

- respektovat pravidla a normy slušného chování
- dodržovat zásady zdravého životního stylu a chránit si své zdraví
- rozpoznat krizové situace, situace ohrožující život člověka a na základě pokynů vyučujícího se v nich orientovat

Učitel:

- vyžaduje dodržování zásad odpovědného chování
- umožňuje žákům uvědomit si odpovědnost za své zdraví i za zdraví druhých
- vytváří modelové krizové situace, na nichž si žáci ověřují své schopnosti

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu
- podle naučeného stereotypu plnit jednoduché úkoly
- dodržovat základní pravidla bezpečnosti a hygieny při práci

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých žák uskutečňuje naučený pracovní postup
- vytváří takové pracovní prostředí, při kterém žáci uplatňují pravidla práce v týmu
- snaží se u žáků rozvíjet dovednost plánovat postupy při řešení jednoduchých úkolů

- vyžaduje dodržování pravidel bezpečného chování žáků ve škole i mimo ni

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. období

1.,2.,3. ročník

Sebeobsluha

- osobní hygiena – mytí rukou, používání mýdla, ručníku, kapesníku, česání, čištění zubů
- svlékání a oblékání oděvu
- skládání oděvu, odkládání oděvu na věšák
- nácvik obouvání a přezouvání
- rozepínání a zapínání zipu, knoflíků
- běžná údržba oděvu i obuvi
- čištění, ukládání a uklízení osobních věcí
- udržování pořádku ve svých věcech

Práce s drobným materiálem

- Různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie aj..) – třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev
- trhání, mačkání papíru na malé kousky
- lepení papíru na určenou plochu
- lepení pruhů papíru, mačkaného papíru
- přehýbání papíru
- modelování – tvarování kuliček, vyvalování, hnětení, vykrajování
- práce s keramickou hlinou
- rozlišování textilních materiálů
- koláže z textilu
- sběr přírodnin a tvoření jednoduchých figurek
- třídění jednotlivých přírodních materiálů (žaludy, kaštiny, jeřabiny, šípky, šišky,...)
- navlékání jeřabin a šípků
- třídění různého drobného materiálu podle velikosti, druhu, barev (knoflíky, korálky, tyčinky,...)
- použití dalšího drobného materiálu (plast, drát, folie,...)
- lidové zvyky, tradice, řemesla

Práce montážní a demontážní

- rovnání a skládání kostek vedle sebe, na sebe
- řazení kostek vodorovně, svisle
- skládání kostek podle jednoduchého názorného modelu
- práce s dřevěnou stavebnicí i s dalšími druhy stavebnic
- navlékání korálků – nahodile, podle určité posloupnosti
- manipulace s jednoduchými nástroji – zatloukání a vytahování kolíčků, šroubování

Pěstitelské práce

- ošetřování květin ve třídě – zalévání
- pěstování rostlin ze semen (hrášek, fazole, pšenice)

Práce v domácnosti

- stolování – úprava stolu, chování při jídle, samostatnost v jídle – správné držení lžice
- odnášení použitého nádobí na určené místo, úklid na stole
- seznámení s vybavením kuchyně
- orientace a pohyb v kuchyni
- práce s drobným a bezpečným kuchyňským náčiním
- příprava jednoduchého pokrmu s pomocí

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák by měl:

- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti
- zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání
- udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí
- třídít různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami.
- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracovat podle slovního návodu
- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- pečovat o nenáročné pokojové rostliny
- upravit stůl pro jednoduché stolování
- chovat se vhodně při stolování
- orientovat se v základním vybavení kuchyně
- připravit s pomocí jednoduchý pokrm

2. období

4., 5., 6. ročník

Sebeobsluha

- osobní hygiena – funkce a používání hygienických pomůcek
- svlékání a oblékání oděvu
- skládání oděvu – košile, triko, kalhoty, spodní prádlo
- ukládání složeného oděvu na určené místo
- nácvik šněrování bot a nácvik zavazování tkaniček
- upevnění dovednosti rozepínání a zapínání zipu, knoflíků
- běžná údržba oděvu i obuvi
- péče o osobní věci
- čištění, ukládání a uklízení osobních věcí
- udržování pořádku ve svých věcech
- správný výběr oblečení podle aktuálního počasí
- správný výběr oblečení podle ročních období

Práce s drobným materiálem

- Různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie aj..) – třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev
- trhání tenkých proužků papíru
- vytrhávání předkreslených tvarů
- lepení papíru na plochu podle slovního návodu
- přehýbání papíru, rýhování, skládání, stáčení
- volné stihání, stříhání pruhů, vystřihování
- třídění papíru podle vlastností
- modelování – hnětení, mačkání, válení, vyvalování, ubírání, uštipování, vykrajování pomocí tvořítek
- vytváření jednoduchých předmětů
- práce s keramickou hlinou
- rozlišování textilních materiálů, překládání a stříhání látky
- koláže z textilu
- motání vlny na cívku nebo do klubka
- použití jehly – navlékání korálek, přírodnin
- sběr přírodnin a tvoření jednoduchých figurek
- třídění jednotlivých přírodních materiálů (žaludy, kaštiny, jeřabiny, šípky, šišky,...)
- sběr léčivých bylin – poznávání a sušení
- kombinace různého materiálu – správný poměr velikosti, sladění barev
- použití dalšího drobného materiálu (plast, drát, folie,...)
- lidové zvyky, tradice, řemesla
- vytváření výrobku podle jednoduchého pracovního postupu, organizace práce

Práce montážní a demontážní

- skládání stavebnicových dílů podle jednoduchého názorného modelu
- skládání stavebnice podle slovního návodu
- práce s dřevěnou stavebnicí i s dalšími druhy stavebnic
- práce podle vlastních představ
- montáž a demontáž konstrukčních stavebnic
- manipulace s jednoduchými nástroji – spojování a rozpojování stavebnicových dílů

Pěstitelské práce

- pěstování a ošetřování květin ve třídě – zalévání, odstraňování odumřelých částí, omývání listů, kypření, hnojení
- poznávat a pojmenovávat různé druhy pokojových květin
- sledovat podmínky pro život rostlin – světlo, teplo, půda, vzduch, voda
- pěstování rostlin ze semen (hrášek, fazole, pšenice)
- sběr léčivých rostlin – poznávání, sušení, správné uskladnění
- dodržování zásad bezpečné práce s rostlinami

Práce v domácnosti

- základní vybavení kuchyně
- stolování – příprava stolu, pravidla správného stolování, užívání příboru
- odnášení použitého nádobí na určené místo, úklid na stole
- orientace a pohyb v kuchyni

- práce s drobným a bezpečným kuchyňským náčiním
- příprava jednoduchého pokrmu podle instrukcí
- drobné úklidové práce – umývání, utírání a uklízení nádobí, utírání prachu, zametání, mytí podlahy, luxování
- základní potraviny – praktický nácvik výběru a nakupování nejzákladnějších potravin, skladování potravin
- bezpečnost při zacházení s kuchyňskými nástroji a elektrickými spotřebiči
- dodržování hygienických zásad při práci s potravinami

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák by měl:

- pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci
- zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi
- dodržovat zásady účelného oblékání
- vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů
- využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic
- volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržovat pořádek na pracovním místě; dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce
- provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracovat podle slovního návodu, předlohy
- spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty
- znát základní vybavení kuchyně
- připravit samostatně jednoduchý pokrm
- uplatňovat zásady správné výživy
- dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
- udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti
- znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové
- znát některé léčivé rostliny
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami

2. stupeň

7. ročník

Práce s technickými materiály

- práce se dřevem, vlastnosti dřeva, užití v praxi
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování dřeva
- řemesla a tradice
- organizace práce
- seznámení s ručními pracemi

Práce montážní a demontážní

- stavebnice konstrukční
- montáž a demontáž konstrukční stavebnice

Pěstitelské práce

- základní podmínky pro pěstování
- zelenina

- pěstování vybraných druhů zeleniny
- okrasné rostliny
- pokojové rostliny
- jednoduchá vazba květin
- ovoce
- skladování ovoce
- léčivé rostliny
- léčivé účinky rostlin
- chov zvířat v domácnosti
- kontakt se zvířaty

Práce v domácnosti

- údržba a úklid v domácnosti
- úklidové prostředky
- údržba oděvů a textilií
- kuchyně – základní vybavení
- udržování pořádku a čistoty v kuchyni
- bezpečnost a hygiena provozu
- potraviny
- příprava pokrmů – základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- úprava stolu a stolování
- chování u stolu

8. ročník

Práce s technickými materiály

- práce s kovem, vlastnosti kovu, užití v praxi
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- organizace práce
- řemesla a tradice
- základní dovednosti ručních prací

Práce montážní a demontážní

- sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou

Pěstitelské práce

- základní zpracování půdy
- osivo – podmínky a zásady pěstování
- pěstování vybraných okrasných dřevin a květin
- využití květin v interiéru
- druhy ovoce
- způsob pěstování drobného ovoce
- konzervování ovoce
- pěstování vybraných rostlin
- rostliny a zdraví člověka
- podmínky chovu domácích zvířat
- hygiena a bezpečnost chovu

Práce v domácnosti

- údržba a úklid domácnosti – postupy

- bezpečnost při styku s čistícími prostředky
- prací a čistící prostředky a zacházení s nimi
- kuchyň – udržování pořádku a čistoty
- potraviny – skupiny potravin, způsob konzervace
- úprava pokrmů za studena
- zásady zdravé výživy
- jednoduché prostírání stolu
- zdobné prvky a květiny na stole

9. ročník

Práce s technickými materiály

- práce s plasty, vlastnosti plastu, užití v praxi
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- organizace práce
- jednoduché pracovní operace a postupy
- řemesla a tradice
- základní dovednosti ručních prací

Práce montážní a demontážní

- stavebnice elektrotechnické
- práce s návodem, předlohou

Pěstitelské práce

- výživa rostlin
- sadba, výpěstky – podmínky a zásady pěstování
- zelenina – skladování, konzervování
- pěstování vybraných okrasných dřevin a květin
- využití květin v exteriéru
- koření
- pěstování vybraných rostlin
- rostliny a zdraví člověka
- rostliny jedovaté
- alergie

Práce v domácnosti

- údržba a úklid domácnosti – bezpečnost při styku s čistícími prostředky
- postupy při údržbě oděvů a textilií
- elektrické spotřebiče
- funkce a užití elektrických spotřebičů
- elektrické spotřebiče – ovládání, ochrana a údržba
- bezpečnost provozu
- nebezpečí úrazu elektrickým proudem
- udržování pořádku a čistoty v kuchyni
- příprava pokrmů – základní způsoby tepelné úpravy
- prostírání při slavnostních událostech

10. ročník

Práce s technickými materiály

- práce s různým materiálem (dřevo, kov, plasty), užití v praxi

- jednoduché pracovní operace a postupy
- řemesla a tradice
- ruční práce

Práce montážní a demontážní

- stavebnice elektrotechnické
- práce s návodem, předlohou

Pěstitelské práce

- zpracování půdy
- výživa rostlin
- zelenina, osivo, sadba, podmínky a zásady pěstování
- pěstování vybraných okrasných dřevin a květin
- vazba květin
- pěstování drobného ovoce, skladování, konzervování
- léčivé rostliny, koření
- rostliny a zdraví člověka
- rostliny jedovaté
- chov zvířat v domácnosti

Práce v domácnosti

- údržba a úklid domácnosti
- postupy při údržbě oděvů a textilií
- údržba a úklid domácnosti – bezpečnost provozu
- kuchyně – bezpečnost a hygiena provozu
- příprava pokrmů
- způsoby tepelné úpravy pokrmů
- zásady zdravé výživy

Očekávané výstupy na konci 2. stupně

Žák by měl:

- rozlišovat různé druhy materiálů
- získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech
- zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu
- orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech
- vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky
- dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím
- sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model
- zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicí
- provádět údržbu jednoduchých předmětů
- dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy
- volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě
- znát hlavní zásady pěstování zeleniny
- používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě
- znát běžné druhy ovoce
- seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin
- vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě

- zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti
- používat vhodné prostředky při práci v domácnosti
- používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče
- připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu
- dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

8. ročník:

Spolupráce a soutěživost – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (úprava pokrmů) – integrace do výuky

9. ročník:

Hodnoty, postoje a praktická etika - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování (organizace práce - technické materiály) – integrace do výuky

Enviromentální výchova

2. ročník

Základní podmínky života -integrace do výuky

- ošetřování květin ve třídě – zalévání
- pěstování rostlin ze semen (hrášek, fazole, pšenice)
- sledovat podmínky pro život rostlin – světlo, teplo, půda, vzduch, voda

Mezipředmětové vztahy

Čtení – provedení činností podle písemných instrukcí

Řečová výchova – popisování postupů při vykonávání jednotlivých činností

Věcné učení – sběr přírodnin, pozorování chování živočichů, pěstování rostlin, lidové zvyky

Hudební výchova – lidové písně obsahující v textu rostliny, živočichy, pracovní náměty

Výtvarná výchova – modelování zeleniny, ovoce, rostlin, zvířat

Výchova ke zdraví – zásady zdravé výživy, zdravého stolování

Informatika – vyhledávání informací z internetu (chov dom.zvířat, léčivé rostliny, příprava pokrmů)

